

odborný časopis

sociální služby

cena: 69 Kč / 3 €

Ukončení nepřiměřené
medicínské intervence
aneb Příklad paní K.

Posttraumatická
stresová porucha

Speciální příloha

Kdo jsou nejlepší pečovatelky roku 2024?

HARTMANN

MoliCare®

Nové řešení
pro inkontinentní
osoby s nadměrnou
velikostí

**MoliCare®
Mobile
XXL**

- + Pocit sucha**
Spolehlivá ochrana
díky rychlé absorpci
- + Bezpečnější ochrana**
Perfektně se přizpůsobí pasu
osob s nadměrnou hmotností
- + Pohodlí a diskrétnost**
Vyšší komfort nošení díky
vylepšenému tvaru
pomůcky

NOVINKA

 odborný časopis
sociální služby

Odborný časopis Sociální služby
 Měsíčník vydávaný Asociací poskytovatelů
 sociálních služeb ČR
 Adresa: Vančurova 2904, 390 01 Tábor
 Tel./fax: +420 381 213 332
 www.socialnisluzby.eu, www.apsscr.cz
 www.facebook.com/Socialnisluzby
 IČ: 604 458 31

Ročník: 27
 Číslo: 3/2025 BŘEZEN
 Cena: 69 Kč / 3 €
 Roční předplatné: 690 Kč / 30 €
 Objednávky: www.send.cz („Časopisy odborné“).
 Členové APSS ČR objednávají časopis písemně,
 e-mailem nebo telefonicky na adrese vydavatele
 nebo redakce, případně na www.socialnisluzby.eu.

Vychází: V Táboře 10× ročně, 20. den v měsíci,
 resp. nejbližší následující pracovní den

Redakce:
 Šéfredaktorka: Ing. Petra Cibulková
 sefredaktor@apsscr.cz
 +420 607 056 221
 Zástupkyně šéfredaktorky: Mgr. Ivana Vlnová
 redakce@apsscr.cz
 +420 734 155 996

Jazyková korektura:
 České texty: Mgr. Tamara Kajznerová a redakce

Redakční rada:
 Mgr. Petr Brázda
 Ing. Petra Cibulková
 Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MSc., MBA
 Ing. Renata Kainráthová
 Ing. Daniela Lusková, MPA, MHA
 Mgr. Alena Sakařová
 Mgr. Andrea Tajanovská, DiS.
 Mgr. Jan Vrbický

Grafické zpracování a tisk:
 RUDI, a. s., Komenského 1839, 390 02 Tábor

Distribuce:
 SEND Předplatné, s. r. o., Ve Žlíbků 1800/77,
 hala A3, 193 00 Praha 9 – Horní Počernice,
 www.send.cz, tel.: 225 985 225, GSM: 777 333 370,
 fax: 225 341 425, e-mail: send@send.cz,
 SMS: 605 202 115

Objednávky a distribuce na Slovensku:
 MAGNET PRESS, SLOVAKIA, s. r. o.
 P. O. Box 169, 830 00 Bratislava, Slovensko
 Tel.: 00421/2/67201931-33 predplatne
 e-mail: predplatne@press.sk, www.press.sk

Fotografie a ilustrace:
 Neřílí uvedeno jinak:
 Pixabay a archivy autorů příspěvků

Foto na titulní straně:
 iStock

Příspěvky a inzerce:
 Příspěvky mohou být redakčně upravovány a kráceny.
 Inzerce, PR články a příspěvky do rubrik Střípky
 z domova a Pro inspiraci přijímá zástupkyně šéfredaktorky.
 Za obsah inzercí a PR článků odpovídá zadavatel.
 Přetiskování krátkých úryvků článků je možné pouze
 s uvedením názvu, jména autora článku, ročníku,
 čísla a strany. Přetiskování celých článků či jejich částí
 přesahujících jeden odstavce je možné pouze se svolením
 redakce. Uzávěrka je vždy 15. dne předchozího měsíce.
 Další pokyny naleznete na www.socialnisluzby.eu.

Registrace:
 Povoleno rozhodnutím MK ČR E 11018
 ISSN 1803-7348

Z obsahu čísla:

- **Aktuality APSS ČR** 5
- **Institut vzdělávání APSS ČR:**
Nabídka otevřených kurzů 8
- **Paliativní péče:**
Eutanázie jako téma v sociální práci 21. století 14
- **Reportáž:**
Co přinesl zdravotnický kongres v Táboře? 18
- **Speciální příloha:**
Kdo jsou nejlepší pečovatelé roku 2024? 19
- **Psychologie:**
Posttraumatická stresová porucha, I. díl 28
- **Výzkum: Personální krize**
v sociálních službách pokračuje 30
- **Terapie: Dramaterapie – Smyslová postižení** 36
- **Projekty APSS ČR:**
Inkluze, podpora, inovace
aneb Když projekty pomáhají 38
- **Veřejný ochránce práv:**
Povinnost poskytovatelů respektovat
a chránit soukromí, integritu a důstojnost osob
a důsledky jejího neplnění 40
- **Střípky z domova** 43

SPECIÁLNÍ mobilní aplikace

SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Vážení členové Asociace,
 milí kolegové,

abychom Vám i nadále
 poskytovali rychlý, resp. ještě
 rychlejší informační servis,
 vyvinuli jsme pro Vás speciální
 mobilní aplikaci SOCIÁLNÍ
 SLUŽBY.

Aplikaci si můžete stáhnout dvojím způsobem:

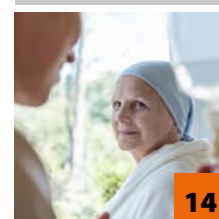
1. v App Store (iPhone) nebo v Obchod
 Google Play (Android).
 Do vyhledávače zadejte „Sociální služby“;
2. prostřednictvím níže uvedeného QR kódu.

V případě technických problémů
 a dalších dotazů
 se obraťte na tajemnici APSS ČR
 Ing. Gabrielu Chvalovou
 na e-mailu: tajemnice@apsscr.cz.

8

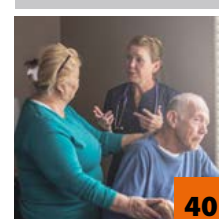
14

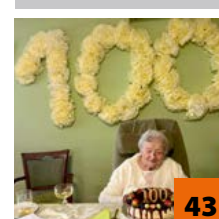
18

38

40

43

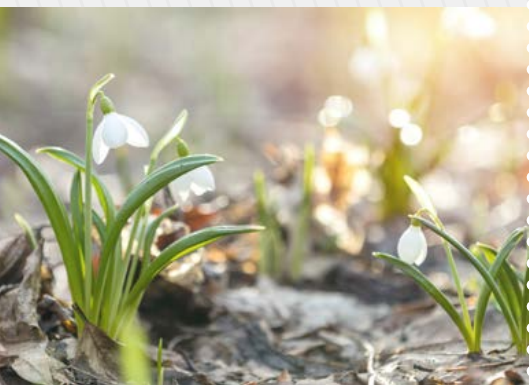
CITÁTY SLAVNÝCH

**„Nesnažte se
být úspěšní,
ale spíše
prospěšní.“**

Albert Einstein

(1879–1955),

německo-americký fyzik,
autor teorie relativity

ÚVODNÍK VICEPREZIDENTKY

Dopisuji tento úvodník a v televizi právě vidím upoutávku na film Domácí péče. A tak mi běží hlavou, co si lidé představují pod pojmem „domácí péče“. Že o mě pečují moji nejbližší, přátelé, kamarádi a známí? Nebo že o mě pečují profesionálové – pečovatelé, sociální pracovníci, zdravotní sestry? Jak asi lidé vnímají péči doma? Říkám si, že pro ně je hlavní to „doma“.

Jsem krátce viceprezidentkou pro terénní sociální služby. Ale poměrně dlouho poskytovatelem této služby, přesněji řečeno pečovatelské služby. A stále více vnímám narůstající poptávku po této péči. Terénní pečovatelská služba je důležitou součástí péče o lidi, nejčastěji seniory, kteří chtějí zůstat ve svém domácím prostředí. Služba by jim měla přinášet komfort, psychickou pohodu, bezpečí a podporu, aniž by museli opustit svůj domov.

Všichni víme, jak se bude vyvíjet demografická křivka a co nás v budoucích letech čeká – a velmi rádi o tom hovoříme. Uvědomujeme si, jak bude narůstat počet starých lidí, lidí s výraznými zdravotními obtížemi. A všichni by naprosto logicky chtěli nejrady zůstat doma.

Jsmo však na tuto budoucnost připraveni? Řešením není výstavba nových pobytových služeb, zejména služeb pro seniory. Nejde o to, zda je obsadíme, to zcela určitě ano. Jde o to, kdo klientům zajistí péči, kdo bude pečovat.

Proto je z mého pohledu nutné začít enormně podporovat terénní služby. Je třeba, aby stát, kraje, obce braly budoucnost v péči velmi vážně. A bohužel to bude stát peníze, hodně peněz. Protože o lidi pečují lidé a ti musí dostat řádně zaplacen. Stejně se to týká neformálních pečujících.

V poslední době také hodně mluvíme o využití umělé inteligence (AI) i v sociálních službách. Myslím si, že je to velmi dobře. AI může v pečovatelských službách výrazně podpořit práci lidského personálu, může ještě zvýšit pocit bezpečí klienta a klid u rodinných pečujících. Ale tato technologie nedokáže nahradit přítomnost člověka. Nenahradí lidský kontakt, empatii, porozumění, které jsou v péči vnímány jako nenahraditelné aspekty.

Terénní služby hrají klíčovou roli v podpoře seniorů, lidí s demencí, osob s duševním onemocněním a péče o ně není jen odpovědností profesionálních pečovatelů, ale celé společnosti.

Přeji nám všem krásné předjarní dny!

Ing. Mgr. Alena Řehořová, MBA, MSc.,
viceprezidentka APSS ČR pro terénní služby

EDITORIAL

Milí čtenáři,

máte také takovou radost, že už jaro převzalo pomyslné žezlo od Morany, se kterou se shodou okolností tento rok loučíme právě v den, kdy vychází náš časopis? Nebo truchlíte, že jsme si pořádné zimy ani neužili? Ať již patříte do toho, nebo onoho tábora, jsem ráda, že vás mohu opět přivítat na stránkách našeho časopisu. Co vás tentokrát čeká? Již tradičně touto dobou představujeme oceněné v rámci Národní ceny sociálních služeb – Pečovatel/ka roku, a ne jinak je tomu i letos. Ve speciální příloze se dozvíte, koho odborná porota vybrala za rok 2024, přečíst si můžete také rozhovory s některými oceněnými dámami a co o nich v nominacích psali jejich kolegové, zaměstnavatelé, zkrátka ti, podle kterých si zaslouží být Pečovatelkou roku. Pro březnové Sociální služby jsem si vybrala citát Alberta Einsteina: „Nesnažte se být úspěšní, ale spíše prospěšní.“ Všem vítězkám se však podařilo de facto obojí, jsou úspěšné a zároveň pomáhají, podporují a pečují o ty nejzranitelnější z nás.

V únoru APSS ČR pořádala dvoudenní zdravotnický kongres, který mimo jiné otevřel otázku eutanázie v sociálních službách. Vy se s tímto tématem můžete v tomto a následujících číslech seznámit blíže prostřednictvím článků, ale připravujeme i rozhovor s jednou z panelistek kongresu. Eutanázie je velmi náročné téma, před kterým nemá smysl zavírat oči. Moc se mi líbil komentář Michaely Kajlíkové, která působí jako sociální pracovníce, ale také jako farářka, podle které diskuze nad eutanázií ještě neznamená, že ji schvalujeme. Smrt zkrátka k životu patří, sociální služby nevyvíjejí. Když budeme dělat, že neexistuje (jako když dítě zavře oči a myslí si, že když ono nikoho nevidí, ani nikdo jiný jej nemůže vidět), je to cesta směřující do pekel.

Doufám, že se díky nám dozvíte spousty zajímavých informací, něco pro vás bude možná jen opáčko.

Krásné jaro za redakci přeje
Ing. Petra Cibulková,
šéfredaktorka

Vzpomínáme...

Mgr. Tadeusz Hławiczka,
člen Prezidia APSS ČR v letech 1993–2003,
čestný člen APSS ČR v letech 2008–2025

Tadeusze Hławiczku jsem poprvé potkal začátkem roku 2006 na Ministerstvu práce a sociálních věcí. Moderoval zde jednání poskytovatelů sociálních služeb se zástupci ministerstva k novému zákonu o sociálních službách. A je zvláštní, že právě na tomto setkání jsem byl neformálně osloven, zda bych nevážil kandidaturu na prezidenta APSS ČR, což vedlo o rok později k mému rozhodnutí kandidovat.

Od té doby bylo těch setkání s Tadeuszem mnoho. Při návštěvě v jím vedeném zařízení sociálních služeb v Třinci, na jednání Prezidia, během výročních kongresů nebo při jednání Dozorčí rady Unie zaměstnavatelských svazů ČR, kde byl za APSS ČR mnoho let členem. Vždy, když jsem něco potřeboval, tak mi pomohl, doprovázel mě na jednání s polskou delegací, konzultoval dle potřeby odborné dokumenty apod.

Tadeusz Hławiczka byl laskavý člověk, byl to gentleman mající svůj osobitý šarm. Člověk, který tu byl pro druhé. Často se se mnou loučil stejnou větou „Pamatuj, že zde v Třinci vždycky budeš mít věrného přítele“.

Děkuji ti, Tadeuszu, za vše, co jsi pro asociaci udělal, za všechny ty dlouhé roky, za tvoji podporu a nasazení... Děkuji za tvoje přátelství.

Jiří Horecký, prezident APSS ČR

Zpráva o úmrtí Tadeusze Hławiczky mě zasáhla jako blesk z čistého nebe. Tadeusz jsem poznal v roce 1993 na první valné hromadě asociace. Potkávali jsme se na jednáních Prezidia, postupně jsme začali spolupracovat v rámci našich domovů, DD Proseč v Pošné a Domov Sosna v Třinci. Velkou zásluhu měl na navázání partnerství s domovy v Polsku, a to jak pro náš domov, tak pro Domov Jeřabina Pelhřimov.

Tadeusz byl člověk nesmírně pracovitý, odborně zdatný, poctivý, spolehlivý, empatický a k ženám velice galantní. Tadeusz byl přítel a kamarád. Za svoji práci si zasloužil veřejné ocenění, toho se mu nedostalo. Bohužel...

„Drahý Tadku, mnoha lidem, kteří tě znali, zůstaneš navždy v jejich srdcích. Já věřím, že tvoje duše si už mezi hvězdami užívá božského klidu.“

Děkuji, Jiří Hromadl,
ředitel Domova důchodců Proseč u Pošné

Certifikace paliativního přístupu v sociálních službách

V rámci podpory zvyšování kvality služeb v pobytových zařízeních nabízí APSS ČR možnost projít nezávislým hodnocením poskytované paliativní péče. Certifikace, vytvořená na základě švýcarského modelu, se zaměřuje na nastavení paliativního přístupu v pobytových sociálních službách na úrovni obecné palia-

tivní péče. Cílem je získat pro zařízení typu domov pro seniory a domov se zvláštním režimem odbornou zpětnou vazbu a podpořit poskytovatele při realizaci opatření vyplývajících z provedeného šetření. Zároveň tento hodnotící model usiluje o osvětu problematiky vedoucí ke změně přístupu společnosti k tématu smrti a umírání.

Více informací na www.certifikace.paliativni-pristup.cz.

Kontakt: Markéta Běhounová
M: +420 720 132 096
e-mail: asistentka@apsscr.cz.

APSS ČR
vás zve na akce:

**Dvoudenní seminář
pro management
organizací
poskytujících sociální služby**
10.–11. dubna 2025
Resort Darovanský dvůr, Plzeň

**Konference pro poskytovatele
ambulantních služeb**
8. dubna 2025, ONLINE

**Výživa a stravování
v sociálních službách**
24. dubna 2025
Palác Charitas, Praha 2

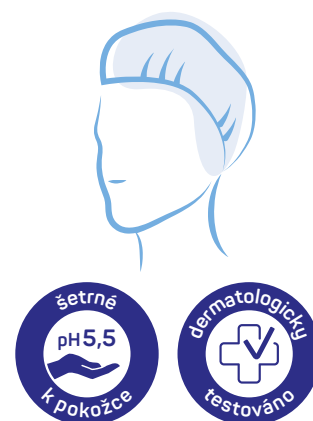
**Sociální služby
nejen v Evropě**
22.–23. května 2025
hotel Galant, Mikulov

Aktuální informace naleznete
na www.apsscr.cz, menu
„Konference“ a na
www.facebook.com/Socialnisluzby.

NOVINKA v péči o osoby upoutané na lůžko

MoliCare® Skin Čepice se šamponem a kondicionérem

- ✓ Umývá vlasy **rychle, jemně a pohodlně** bez použití vody – ideální pro hygienu na lůžku
- ✓ Lze krátce ohřát v mikrovlnce **pro příjemnější pocit při hygieně** (doporučená teplota je max. 40 °C)
- ✓ Vyvážené pH **šetrné k pokožce, vhodné i pro citlivou pokožku** hlavy

Chcete se dozvědět více o tomto produktu? Neváhejte kontaktovat svého obchodního zástupce HARTMANN, volejte linku **800 100 150** nebo navštivte webové stránky **hartmann.cz**.

Pomáhá. Pečuje. Chrání.

Knihy pro děti v sociálních službách

– projekt, který přináší radost dětským klientům

Oblíbený český spisovatel Martin Vopěnka a Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR (APSS ČR) vytvořili společný projekt Knihy pro děti v sociálních službách. Díky tomu získalo celkem 35 zařízení sociálních služeb pečujících o děti knihy s pohádkami.

Foto: Kostka Krásná Lípa

■ **Text: Mgr. Ivana Vlnová,**
zástupkyně šéfredaktorky

Martin Vopěnka, autor knih, které obdržely Cenu učitelů za rozvoj dětského čtenářství, kontaktoval s nápadem na da-

rování publikací prezidenta APSS ČR Jiřího Horeckého. Slovo dalo slovo – spisovatel poskytl knihy a APSS ČR zprostředkovala kontakt se zařízeními a zavázala se uhradit náklady na rozeslání publikací, a projekt se mohl uskutečnit. „Kniha může být pro dítě vstupenkou do světa fantazie, poznání

i naděje. Tím, že se podílíme na darování knih dětem v sociálních službách, jim dáváme nejen možnost přečíst si poutavé příběhy, ale také jim dáváme najevo, že na nich záleží,“ řekl Jiří Horecký a zároveň poděkoval Martinu Vopěnkovi za skvělý nápad.

Martin Vopěnka vysvětlil, že píše pro děti i dospělé, ale mnohem častěji se setkává se svými dětskými čtenáři: „Z besed ve školách vím, že čtení není mrtvé – část dětí stále knihy miluje, jen je musíte umět zaujmout. Knížky, které jsem věnoval do tohoto projektu, vyšly úspěšně v nakladatelství Mladá fronta, které později zkrachovalo. Jsou to oceněné knihy, které se dostaly do výběru nejlepších knih pro děti. Nyní se mi podařilo odkoupit zbývající zátky. Místo abych je dál prodával, rozhodl jsem se je rozdat. A nejlépe právě těm dětem, které by se ze sociálních důvodů jinak ke knize nedostaly. Věřím, že alespoň pro některé z nich to může být branou do světa knižních příběhů a čtení.“

Tituly O duši a dívce či Biblické příběhy byly 35 zařízeními sociálních služeb předány začátkem roku. Jedním z obdarovaných zařízení byl Azylový dům pro ženy a matky s dětmi v tísni Diakonie ČCE – Střediska sociální pomoci v Mostě. Více nám sdělil jeho zaměstnanec Petr Hofman: „Knížky už si našly své místo v místní knihovničce, odkud si je děti mohou půjčovat. Už při předání se do nich s nadšením začaly a prohlížely si je. Děkuje za krásné knihy i za podporu dětského čtenářství,“ zakončil Petr Hofman.

Foto: Azylový dům Písečná

Foto: Středisko sociální pomoci v Mostě

Nabídka Institutu vzdělávání APSS ČR

Nabídka kurzů Institutu vzdělávání APSS ČR

PŘIJÍMÁME
OBJEDNÁVKY
NA KURZY
NA KLÍČ NA ROK
2025

Připravili jsme pro vás harmonogram kurzů na celé první pololetí roku 2025. Kromě tradičních center (Praha, Brno, Ostrava, Tábor) přibyla do naší nabídky Olomouc. V následující tabulce najdete nabídku kurzů na měsíce březen až květen.

Přihlášky na kurzy jsou na našem webu www.institutvzdelavani.cz, záložka Otevřené kurzy.

Kurzy na klíč

Připomínáme také možnost objednat kurz na klíč přímo do vaší organizace. Stačí vyplnit objednávku v záložce Kurzy na klíč. Vzhledem k velkému zájmu doporučujeme objednávat už nyní kurzy na rok 2025.

Sledujte naše webové stránky www.institutvzdelavani.cz.

Kontakt: tel.: 724 940 126, e-mail institut@apsscr.cz.

OLOMOUC, Sociální služby pro seniory, p. o., Zikova 618/14, 779 00 Olomouc

31. 3. 2025	Demence v obrazech
15. 4. 2025	Včasné rozpoznání rizika podvýživy a možnosti řešení v sociálních službách
16. 4. 2025	Virtuální realita - demence
14. 5. 2025	Individuální plánování s uživateli s demencí
19. 5. 2025	Práce s rodinou klienta sociálních služeb

OSTRAVA, Domov Slunečnice Ostrava p.o., Opavská 4472/76, 708 00 Ostrava-Poruba

9. 4. 2025	Eliminace nežádoucích jevů na pracovišti a utváření pozitivního pracovního klimatu v soc. službách

TÁBOR, Centrum Univerzita Tábor, Vančurova 2904, 390 01 Tábor

3. 4. 2025	Co nejdéle doma aneb Jak podpořit domácí péči
10. 4. 2025	Konflikt a jeho řešení

TÁBOR, Centrum Univerzita Tábor, Vančurova 2904, 390 01 Tábor

- 14. 4. 2025 Virtuální realita – demence
- 16. 4. 2025 Namaste Care – nefarmakologický přístup v péči o klienta v terminální fázi života
- 17. 4. 2025 Příprava poskytovatelů sociálních služeb na inspekci kvality
- 22. 4. 2025 Bezpečné a šetrné polohování a mobilizace při péči o klienta v sociálních službách II.
- 24. 4. 2025 Jak stres ovlivňuje tělo a jak s tím pracovat
- 29. 4. 2025 Život s postižením v obrazech
- 16. 5. 2025 Zdravá chůze aneb Jak chránit svůj pohybový aparát

PRAHA, UZS, Na Pankráci 26, 140 00 Praha 4-Nusle

- 27. 3. 2025 Základy KBT v práci s klienty s úzkostnými, fobickými a depresivními problémy
- 1. 4. 2025 Zdravotnické minimum pro pracovníky terénních a ambulantních služeb – znalost, zkušenost, intuice
- 7. 4. 2025 Nácvik komunikace s klienty vyžadujícími specifický přístup
- 14. 4. 2025 Verbálně nekomunikující – úvod k metodám AAK
- 22. 4. 2025 Úvod do problematiky aktivizace uživatelů sociálních služeb
- 28. 4. 2025 Jak předcházet agresi – jak na ni reagovat, jak s ní pracovat následně
- 29. 4. 2025 Zvládání problémových situací zejména v pečovatelských službách
- 30. 4. 2025 Virtuální realita – Komunikace v náročných situacích
- 12. 5. 2025 Individuální plánování s uživateli s demencí

ONLINE KURZY

- 24. 3. 2025 Vývojové trauma – paměť těla a přítomnost
- 25. 3. 2025 Jak zvládat emoce
- 26. 3. 2025 Individuální plánování poskytované sociální služby
- 1. 4. 2025 Praktický průvodce individuálním plánováním zejména v pečovatelských službách
- 2. 4. 2025 Slyšíš, co ti říkám? Už jsem dospělý! aneb Autonomie klienta sociální služby
- 4. 4. 2025 Etická komunikace s lidmi s mentálním postižením
- 7. 4. 2025 Co nejdéle doma aneb Jak podpořit domácí péči
- 8. 4. 2025 Sexualita u seniorů
- 8. 4. 2025 Motivace versus manipulace klientů v sociálních službách
- 9. 4. 2025 Pokojná smrt – akceptace a základy komunikace
- 10. 4. 2025 Základy KBT v práci s klienty s úzkostnými, fobickými a depresivními problémy
- 11. 4. 2025 Přístup zaměřený na člověka – úvod do problematiky
- 15. 4. 2025 Eliminace nežádoucích jevů na pracovišti a utváření pozitivního pracovního klimatu v soc. službách
- 16. 4. 2025 Jak to s tím stresem vlastně je?

NÁŠ TIP

ZDRAVOTNICKÝ PRACOVNÍK MANAŽEREM

Termín: 24. 3. – 23. 9. 2025

- 24. 3. 25 Ekonomika odbornosti 913 v praxi
- 25. 3. 25 Provázanost zdravotní dokumentace v návaznosti na indikaci lékaře a realizaci péče
- 28. 5. 25 Hygienická pravidla, prevence infekčních onemocnění a postupy v zařízení sociálních služeb
- 29. 5. 25 Optimální nastavení zdravotní péče v pobytové sociální službě
- 22. 9. 25 Základní právní otázky při práci s klientem
- 23. 9. 25 Právo a péče v závěru života

Přihlášky:

www.institutvzdelavani.cz / Manažerské programy pro SP a ZP

ON-LINE KVALIFIKAČNÍ KURZY PRO PRACOVNÍKY V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH

Teoretická výuka probíhá on-line ve 13 školicích dnech. Praxe je splněna v rámci výkonu práce na pozici pracovníka v sociálních službách.

Termín: 2. 9. – 23. 10. 2025

Ke školení bude třeba počítač (stolní nebo notebook), který má:

- funkční mikrofon
- funkční sluchátka nebo reproduktory
- funkční webkameru
- kvalitní internetové připojení

Přihláška: www.institutvzdelavani.cz / Kvalifikační kurz.

Propojeno s CYGNUSem: **ANUME Care**

Informační systém CYGNUS umožňuje propojení s dalšími moderními technologiemi, se kterými už možná pracujete i ve vašem zařízení sociálních služeb. Jednou z těchto technologií je ANUME Care, bezdotyková monitorovací podložka, která umí **vyhodnocovat opuštění lůžka nebo potřebu polohování klienta.** Díky propojení obou systémů se důležité informace přenášejí přímo do Předání služby v CYGNUSu.

Jak to funguje?

ANUME Care je **systém stálého monitoringu pacienta**, který funguje na přesném měření mikropohybů pomocí vibračních senzorů. Tato speciální podložka se vloží pod matraci klienta, kde **analyzuje opuštění lůžka** a alarmem oznámí kritickou dobu mimo lůžko pečujícímu personálu. Mimo to podložka **měří intervaly mezi jednotlivými polohováními klientů**, u kterých hrozí riziko vzniku dekubitů, a včas upozorní na potřebu následného polohování.

Systém ANUME Care je vhodný pro pobytová zařízení sociálních a zdravotních služeb i pro poskytovatele terénní péče a telehealth. Efektivní práce se systémem dokáže **snížit vznik dekubitů o 30 % a snížit komplikace spojené s úrazy po pádu o 20 %**. Navíc dokáže pečujícímu personálu ušpóřit až 1,5 hodiny denně.

Propojení s CYGNUSem

- > **Úspora času:** Do CYGNUSu se z ANUME Care automaticky přenese seznam klientů, nemusíte tedy nic duplicitně zapisovat. U každého klienta hned vidíte, jakou má podložku.
- > **Sdílení informací:** Informace o stavu polohování klientů se z ANUME Care každou hodinu automaticky přenášejí do Předání služby v CYGNUSu. Díky tomu sestry nepřehlédnou např. informace o opomenutí polohování klientů a mohou tomu přizpůsobit následnou péči.

Šetřete čas a pracujete s nejnovějšími technologiemi!

Zaujalo vás toto řešení? Anebo už ve vašem zařízení s technologií ANUME Care pracujete? Jak technologii elektronické prevence pádu a dekubitů pořídit a propojit s CYGNUSem, se dozvíte na webu www.vylepsujemecygnus.cz/anume.

stojíme při Váš

Stalo se...

- Ve Sbírce zákonů byly zveřejněny dvě novely důležité pro sociální služby, a to novela zákona č. 108/2006 Sb. (18. února), která řeší tzv. sociálně-zdravotní pomezí, a novela vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (27. února).

Novela vyhlášky navýšila úhrady za ubytování a stravování na maximálně 315 korun denně za ubytování a 260 korun denně za stravování v rozsahu minimálně tří jídel.

- Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo školství a čelní představitelé vysokých škol představili 21. února vládní program podpory nelékařských zdravotnických profesí. Ten má navýšit kapacity vzdělávání klíčových nelékařských zdravotnických profesí na vysokých školách minimálně o 20 %.
- Na financování projektů dostupného bydlení bude od Státního fondu podpory investic k dispozici až 900 milionů korun ze státního rozpočtu. O uvolnění potřeb-

né částky na pokrytí došlých žádostí rozhodla vláda ve středu 26. února.

- MPSV vyhlásilo v rámci programu 013 310 Rozvoj a obnova materiálně-technické základny sociálních služeb výzvu k podávání žádostí o dotaci na pořízení vnitřního vybavení pro klienty pobytových služeb. Ve výzvě je alokováno 63,3 milionu korun, přičemž maximální výše dotace činí 3 miliony korun. Žádosti lze podávat od 26. února do 31. března 2025.
- Senát schválil novelu zákona o dětských skupinách, která výrazně usnadní jejich provoz i administraci státního příspěvku. Nově se zavádějí tzv. sousedské dětské skupiny, umožňující péči až o čtyři děti v domácím prostředí. Novela také ukládá obcím povinnost zajistit dítěti místo v dětské skupině od jeho třetích narozenin až do 1. září po těchto narozeninách, pokud nebylo přijato do spádové mateřské školy. V případě, že obec tuto povinnost nesplní, budou mít rodiče nárok na finanční kompenzaci.

- Senát 26. února odhlasoval novelu zákona o veřejném ochránci práv. Díky ní by Česká republika měla získat dětského ombudsmana a národní lidskoprávní instituci.

- Senát 26. února schválil tzv. zákon o domácím násilí. Novela přispěje k efektivnější ochraně a pomoci obětem, do českého právního řádu zakotví definici pojmu „domácí násilí“. Změny by měly začít platit od 1. července.

- Vláda 5. března schválila návrh zákona o Jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatele (JMHZ) a doprovodného zákona, který přinese výrazné zjednodušení administrativy firem a dalších zaměstnavatelů v jejich pravidelné informační povinnosti vůči vybraným orgánům veřejné moci. Namísto mnohdy až 25 formulářů pro pět různých institucí budou zaměstnavatelé od ledna příštího roku podávat elektronicky pouze jedno hlášení měsíčně. Zaměstnavatelé budou nově zasílat všechny požadované informace do 20. dne následujícího měsíce přímo MPSV.

INZERCE

ŠPIČKOVÉ PRODUKTY PRO POBYTOVÁ ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

PROFESIONÁLNÍ PARNÍ ČISTIČE DO NÁROČNÝCH PROVOZŮ

Jsme výhradní distributor značky Steam Italy a jediný garantovaný servis v ČR.

- Dezinfekce bez chemie
- Zabíjí bakterie, viry i plísně
- Šetří vodu i náklady

EVOLUTION 3

PC ID

KVL Group s.r.o.
Telefon: +420 728 236 519
E-mail: obchod@kvlgroup.cz

Kompletní sortiment
naleznete zde:
www.kvl-eshop.cz

Seznamte se s Terénní sekci APSS ČR

Terénní sekce se zabývá specifickými potřebami členů APSS ČR, kteří poskytují terénní formy služeb, a sdružuje členy APSS ČR – poskytovatele osobní asistence, pečovatelské služby, tísňové péče, průvodcovských a předčitatelských služeb, podpory samostatného bydlení a terénní formy odlehčovacích služeb.

■ **Text: Ing. Mgr. Alena**

Řehořová, MBA, MSc.,

viceprezidentka APSS ČR pro terénní služby, ředitelka Integrovaného centra sociálních služeb Jihlava;

■ **Mgr. Marie Jarošová,**

předsedkyně Terénní sekce APSS ČR, ředitelka Sociálních služeb Města Milevska

Terénní sociální služby představují nezastupitelnou součást sociální práce, neboť umožňují poskytování podpory, pomoci a péče přímo v přirozeném prostředí klientů. Tyto služby pomáhají jednotlivcům, kteří se ocitli v nepříznivé sociální situaci, ať už z důvodu zdravotního postižení, sociálního vyloučení, či jiných faktorů. Terénní sekce má za cíl být důležitou platformou pro sdílení zkušeností v oblasti naplňování požadavků zákona o sociálních službách a standardů kvality. Je sekci, která zviditelňuje terénní služby a zaměřuje se na podporu a rozvoj této oblasti sociální pomoci.

► Hlavní poslání Terénní sekce

Terénní sekce vznikla jako platforma sdružující poskytovatele terénních sociálních služeb s cílem podporovat jejich efektivitu a profesionalizaci. Hlavními oblastmi její působnosti jsou:

■ **Metodická podpora a vzdělávání** – V úzké spolupráci s APSS ČR organizuje odborné semináře, workshopy a konference zaměřené na zkvalitnění terénní práce a sdílení dobré praxe.

■ **Obhajoba zájmů terénních služeb** – Aktivně se zapojuje do jednání s veřejnou správou a legislativními orgány, aby zajistila vhodné podmínky pro poskytování těchto služeb.

■ **Zajištění kvality a standardizace** – Spolupracuje na tvorbě metodik a doporučení, které pomáhají definovat kvalitativní standardy terénní sociální práce.

■ **Podpora mezinárodní spolupráce** – Sdílení poznatků a příkladů dobré praxe s partnery ze zahraničí přispívá k dalšímu rozvoji terénních služeb.

► Budoucnost terénních sociálních služeb

Terénní sekce se neustále snaží zlepšovat podmínky pro poskytování terénních služeb a hledat inovativní způsoby jejich realizace. Do budoucna se chce zaměřit na lepší financování těchto služeb, rozšíření spolupráce mezi jednotlivými organizacemi a podporu digitálních nástrojů, které mohou usnadnit práci pracovníků sociálních služeb v terénu. Terénní sociální služby jsou klíčovou součástí sociální

pomoci a jejich další rozvoj je nezbytný pro zajištění podpory těm, kteří ji potřebují nejvíce.

Díky aktivitám Terénní sekce má tento segment sociálních služeb pevný základ pro další rozvoj a zlepšování dostupnosti pro všechny, kdo jej potřebují.

► Hlavní role terénních sociálních služeb

1. Podpora samostatnosti a začlenění

- Umožňují klientům zůstat co nejdéle v jejich přirozeném prostředí (např. domácí péče o seniory, podpora osob se zdravotním postižením).
- Poskytují asistenci v oblastech, jako je vzdělávání, pracovní integrace nebo zdravotní péče.

2. Prevence sociálního vyloučení

- Díky přímé práci v terénu pomáhají identifikovat problémy včas a předcházet jejich eskalaci.
- Pomáhají lidem s dluhy, nezaměstnaností, závislostmi či problémy s bydlením.

3. Reakce na současné krize

- Hrají zásadní roli při zvládání dopadů krizí, jako byla pandemie covidu-19, energetická krize či válka na Ukrajině.
- Podporují psychickou pohodu klientů a usnadňují přístup ke zdravotní péči a dalším službám.

Ing. Mgr. Alena Řehořová, MBA, MSc.

Na Valné hromadě APSS ČR jsem byla 9. 10. 2024 zvolena viceprezidentkou pro terénní sociální služby. Všem ještě jednou děkuji za podporu. Pracuji jako ředitelka Integrovaného centra sociálních služeb Jihlava, a to 11 let. Máme několik registrovaných druhů sociálních služeb, jsme poskytovatelem odbornosti 925 domácí zdravotní péče. Mám za sebou velké množství provedených inspekcí kvality, auditů kvality, vzdělávání a školení. Věnuji se metodické podpoře poskytovatelů sociálních služeb.

Mezi naše poskytované služby patří i rozsáhlá pečovatelská služba, na které si velmi zakládáme. Terénní služby považuji za nezbytný základ péče především o seniory a další skupiny osob se zdravotními

omezeními. Mají být dostupné časově i územně. Kombinace terénních, ambulantních, pobytových odlehčovacích služeb ve spojení s domácí zdravotní péčí má dle mého názoru významnou budoucnost. Tyto kombinace by měly být preferovány před výstavbou nových pobytových služeb. Určitě mají pobytová zařízení v systému sociální péče svoje důležité a nezastupitelné místo, naše organizace má sama poměrně velký domov pro seniory, ale neměla by to být priorita. Věřím, že v budoucnosti budou terénní služby preferovány a výrazně podporovány.

Přeji všem lidem, kteří v sociálních službách působí, hodně optimismu, elánu a vzájemné podpory, tolerance a loajality i k sobě samým.

Mgr. Marie Jarošová

Jsem ředitelkou příspěvkové organizace Sociální služby Města Milevska. Od roku 2023 jsem předsedkyní Terénní sekce APSS ČR. Absolvovala jsem Zdravotně sociální fakultu a Teologickou fakultu Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, se specializací na rehabilitaci dětí, osob se zdravotním postižením a seniorů a na sociální a charitativní práci. Během své kariéry jsem pracovala jako dětská sestra na lůžkovém oddělení nemocnice Tábor, jako vedoucí pečovatelské služby a v současnosti vedu organizaci Sociální služby města Milevska poskytující sociální služby pro seniory, domov pro seniory a pečovatelskou službu.

Jsem absolventkou výcviku pro externí inspektory kvality sociálních služeb, inspektory kvality sociálně-právní ochrany dětí a výcviku krizové intervence.

Aktivně jsem spolupracovala s krajskými úřady a MPSV na realizaci inspekce kvality sociálních služeb a s pobočkami úřadu práce na realizaci inspekce sociálně-právní ochrany dětí.

Jsem aktivní lektorkou v oblastech standardů kvality sociálních služeb, komunikace, etiky a profesních kompetencí pracovníků v sociálních službách, současně se věnuji realizaci auditů kvality sociálních služeb.

4. Spolupráce s komunitami a institucemi

- Propojují klienty se státními i neziskovými organizacemi, samosprávami či zdravotníky.
- Přispívají k rozvoji komunitní péče a budování odolnější společnosti.

» Výzvy a budoucí směřování

Terénní sociální služby čelí výzvám spojeným s financováním, personální kapacitou i narůstajícími potřebami klientů. Do budoucna je klíčové zajistit stabilní podporu těchto služeb, digitalizovat procesy pro efektivnější práci v terénu a rozvíjet multidisciplinární spolupráci.

Terénní sociální služby dnes nejsou jen nástrojem „poslední záchrany“, ale aktivním nástrojem prevence a integrace, který přispívá ke kvalitě života mnoha lidí.

» Budoucnost terénních sociálních služeb

S rostoucími společenskými výzvami, jako je stárnutí populace, rostoucí chudoba a potřeba individuální podpory, bude

význam terénních služeb nadále narůstat. Klíčové je zajistit jejich dlouhodobé financování, zlepšit pracovní podmínky sociálních pracovníků a podporovat inovativní přístupy k poskytování pomoci.

Terénní sociální služby představují důležitý nástroj sociální politiky, který umož-

ňuje efektivní, cílenou a lidsky důstojnou podporu pro ty, kteří ji nejvíce potřebují.

Další informace o sekci najdete na webu <https://sekce.apsscr.cz/>. V případě dotazů se můžete obrátit na Ing. Gabrielu Chvalovou na e-mailu tajemnice@apsscr.cz či telefonem +420 734 153 526.

INZERCE

VŠEOBECNÝ LÉKAŘ S.R.O.

TOP ZDRAVOTNÍ SLUŽBY PRO VAŠE ZAŘÍZENÍ

Pokud hledáte pro domovy ve vašem regionu spolehlivého a kompetentního praktického lékaře a zdravotní sestru, můžeme vašemu zařízení nabídnout:

- **registraci klientů** do našeho zdravotnického zařízení
- **pravidelnou návštěvní službu lékaře i sestry** v rozsahu odpovídajícímu počtu klientů v daném domově a jejich zdravotnímu stavu
- **geriatrickou a paliativní péči lékaře**
- **řádnou a bezproblémovou indikaci ošetrovatelské a rehabilitační péče (ORP)**
- **dostatečné předepisování kvalitních inkontinenčních pomůcek**
- **indikaci transportu klientů** sanitními vozy
- **farmakogeriatrickou revizi** stávající medikace
- **předepisování léků** v adekvátním množství
- **v pracovní dny od 8 do 18 hod. možnost konzultace s lékařem prostřednictvím telemedicíny** a speciálních diagnostických přístrojů

KONTAKT:

+420 608 741 200

michala.simonova@vseobecnylekar.cz

[VSEOBEKNYLEKARSRO.CZ](https://vseobecnylekar.cz)

VŠEOBECNÝ
LÉKAŘ S.R.O.

Eutanázie jako téma v sociální práci 21. století

Vývoj sociální práce ve 21. století zahrnuje posun k více komplexním a interdisciplinárním přístupům k řešení sociálních situací a problémů. Tento vývoj vyžaduje od sociálních pracovníků neustálé vzdělávání a adaptabilitu k novým výzvám. Eutanázie je kontroverzní téma, které se týká práva ukončit život člověka, aby nemusel prožívat bolest a utrpení.

■ **Text: Bc. Libor Formánek, DiS.,**
vedoucí sociálního úseku, zástupce ředitele,
Dům sociální péče Kralovice, p. o.

V některých zemích je eutanázie legální, zatímco v České republice není. Diskuze o eutanázii zahrnuje etické, morální a právní otázky, které ovlivňují společnost. Je důležité respektovat různé názory a hodnoty lidí, kteří se této diskuzi účastní, a hledat kompromisy a řešení, která budou respektovat důstojnost a autonomii každého jedince.

V sociální práci může být eutanázie velice citlivým tématem. V dnešní době je důležité, aby sociální pracovníci byli dobře informováni o právních a etických aspektech eutanázie a paliativní péče, aby mohli klientům poskytnout adekvátní podporu a informace. Důležité je respektovat a podporovat klienty v obtížných situacích, zároveň dodržovat etické a právní normy.

Téma eutanázie jsem se rozhodl otevřít na základě vlastní zkušenosti. Co mému rozhodnutí předcházelo, vysvětlím prostřednictvím příběhu pana Josefa¹, který k nám do pobytové služby přichází v roce 2019 ve věku 43 let s diagnostikovanou roztroušenou sklerózou v doprovodu manželky a dvou dospívajících dětí. Toto chronické autoimunitní onemocnění, při kterém imunitní systém napadá ochranný obal nervových vláken centrálního nervového systému, způsobuje postupnou imobilitu pacienta.

V péči využíváme životní příběh a na základě získaných informací byl vypracován individuální plán s hlavním cílem udržet kontakty s rodinou a zlepšit psychickou pohodu pana Josefa. Dochází tak k navazování nových kontaktů v zařízení mezi klienty i zaměstnanci. Pan Josef získává v době adaptace důvěru zejména mezi vrstevníky, a tak doplňujeme další důležité informace o jeho životě.

➤ Zhoršování stavu klienta

V roce 2021 proniká i do našeho domova covid-19 a pro všechny nastává krizové období. Pro pana Josefa to znamená omezení kontaktů nejen s rodinou, ale také s klienty v zařízení. Zátěžovou situací je pro něho očkování i následné onemocnění covidem-19, které způsobuje celkové zhoršení zdravotního stavu. Je to doba, kdy pan Josef začíná otevřeně hovořit o strachu, co bude, až přijde další fáze roztroušené sklerózy. Poprvé hovoří detailně o smrti svého otce, který umírá doma za podpory rodiny v důsledku stejného onemocnění. Pana Josefa ovládá strach, smutek i vztek. Emoce se střídají v nepravidelných intervalech. Společně otevíráme téma spirituality, kdy pan Josef hovoří „o věcech mezi nebem a zemí“.

O rok později pan Josef hovoří o zhoršené situaci v rodině. Již plnoletý syn špatně snáší změny nálad otce a omezuje kontakty. Dospívající dcera nechápe situaci ani otcovo chování a vyhýbá se jakémukoliv kontaktu. S manželkou je pan Josef v kon-

taktu telefonicky, ale dle jeho slov je už vše jiné. V průběhu roku omezuje své kontakty v zařízení, je uzavřenější, málo komunikuje. Převládá u něho negativní nálada a bývá často zamyšlený bez ochoty komunikovat.

V rámci sociální práce probíhají individuální rozhovory s ohledem na aktuální stav pana Josefa. V této době se snažím pracovat také s rodinou, pomáhám dětem pochopit otcovo chování a od manželky získávám další velmi důležité informace ze života pana Josefa, především z doby péče o otce v závěru života. Pan Josef i jeho manželka tuto dobu popisují jako období bolesti a utrpení nejen pro nemocného, ale také pro celou pečující rodinu. Další zhoršení zdravotního stavu bylo důvodem, proč pan Josef za mnou jako za sociálním pracovníkem přichází s jasně definovaným přáním a cílem. Žádá o pomoc při realizaci eutanázie.

V sociální práci může být eutanázie velice citlivým tématem. V dnešní době je důležité, aby sociální pracovníci byli dobře informováni o právních a etických aspektech eutanázie a paliativní péče, aby mohli klientům poskytnout adekvátní podporu a informace.

¹ Jméno bylo pro zachování anonymity pozměněno, pozn. red.

Přestože existují určité snahy ji prosadit, realita je taková, že právní rámec zatím neumožňuje dobrovolné umírání s asistencí. Jakákoliv pomoc při sebevraždě je považována za „účast na sebevraždě“ podle trestního zákoníku, a to i ve stádiu pokusu. Eutanázie, tj. usmrcení na žádost, je u nás trestána jako vražda.

» Otázka eutanázie

Mé první pocity po žádosti o pomoc s eutanázií jsou hodně ovlivněné šokem. Nenacházím odpověď a žádám pana Josefa o další schůzku, kdy musím sám v sobě toto téma nejprve zpracovat. Kladu si otázky a hledám odpovědi. „To ani nemůže myslet vážně? Nebudu mu přece pomáhat uskutečnit sebevraždu? Jakou roli bych měl v této situaci vlastně mít? Řešil toto téma někdo z kolegů v oblasti sociální práce?“ Hledám pomoc i u kolegů, nikdo mi ale nedokáže odpovědět ani pomoci. Zůstávám v tom sám. Postupně hledám informace na internetu. V České republice je asistovaná sebevražda nelegální. Přestože existují určité snahy ji prosadit, realita je taková, že právní rámec zatím neumožňuje dobrovolné umírání s asistencí. Jakákoliv pomoc při sebevraždě je považována za „účast na sebevraždě“ podle trestního zákoníku, a to i ve stádiu

pokusu. Eutanázie, tj. usmrcení na žádost, je u nás trestána jako vražda.

Do druhého dne jsem měl v hlavě jednu jedinou otázku. **Je tohle ještě sociální práce?** Ráno jsem si odpověděl na základě svých profesních kompetencí a pochopení situace pana Josefa na základě jeho životního příběhu. Sociální práce je profesionální činnost, která se zaměřuje na pomoc jednotlivcům a rodinám v obtížných životních situacích. Cílem sociální práce je poskytnout podporu, porozumění a nástroje potřebné k řešení problémů a dosažení lepšího života s využitím všech zdrojů klienta a jeho rodiny. Sociální práce je založena na etických principech, včetně respektu k individualitě, důstojnosti a právům klientů.

Následovalo doporučení paliativní péče, která zajišťuje komplexní přístup v péči o klienty s nevyléčitelným onemocněním,

zaměřený na zlepšení kvality života nemocného prostřednictvím udržování pohodlí a důstojnosti a kontroly bolesti. Tato forma péče je poskytována multidisciplinárním týmem, který spolupracuje s klienty i jejich rodinami. Paliativní péče nenahrazuje léčbu, ale doplňuje ji o podporu a psychosociální péči.

Bohužel tu pan Josef odmítl, plně si uvědomoval, že jeho čas se krátí a asistovanou sebevraždu může provést jen tehdy, pokud to sám fyzicky zvládne. Jeho odhodlání a rozhodnutí potvrdila také dvě nezávislá psychologická vyšetření, která na mé doporučení absolvoval, abychom společně dokázali spolupracovat na dalších krocích. Probíhala současně také sociální práce s rodinou. Možnost, že podstoupí eutanázii, řešil pan Josef s manželkou již v době, kdy mu lékař toto onemocnění diagnostikoval poprvé. Tehdy se oba společně domluvili, že až nastane čas rozhodnutí, budou stát při sobě. Důvodem, proč si toto navzájem slíbili, byla vlastní zkušenost získaná při péči o otce pana Josefa v pokročilé fázi onemocnění, kdy péče byla poskytována v domácím prostředí.

Začal sběr informací, které jsem postupně panu Josefovi a jeho rodině předával. Ve Švýcarsku je eutanázie legální a je umožněna i lidem z jiných států, ale podléhá určitým podmínkám. Například organizace Dignitas nebo Exit poskytují služby asistované sebevraždy pro ty, kteří splňují stanovené požadavky a jsou schopni učinit informované rozhodnutí. Zdravotní stav žadatele musí být trvale a nezvratně zhoršený a tato osoba musí být schopna žádat o ukončení svého života.

Bylo nutné probrat všechna fakta ohledně asistované sebevraždy, aby se pan Josef mohl rozhodnout a společně s manželkou zvolit další kroky. Následovaly informace, jak taková asistovaná sebevražda probíhá a jak to bude pro rodinu finančně náročné.

Na místě už vše probíhá poměrně rychle. Nemocný je uveden do klidné místnosti, kde ulehne na lůžko a obvykle je mu podán přípravek zamezující zvracení, aby vše proběhlo, jak má. Po kladné odpovědi na poslední dotaz ohledně vůle skutečně spáchat sebevraždu „pacient“ zpravidla vypije namíchaný nápoj. Klíčové z právního hlediska je, aby si přípravek k zastavení životních funkcí byl člověk do těla schopen vpravit sám, tzn. vypít nápoj s jedem nebo například aplikovat roztok do žíly. >>>> 16

««« 15

Během necelé minuty obvykle upadne do bezvědomí a samotná smrt nastává během dvaceti minut, což ale pozůstalý sám úplně snadno nepozná, protože umírající nebývá připojen na žádné přístroje. Po smrti je poskytovatel služby asistovaný sebevraždy připraven se o zemřelého postarat a zařídit všechny formality tak, jak to známe i v případě přirozené smrti.

Záleží samozřejmě na předchozí dohodě, resp. výši „členského příspěvku“. Tyto „příspěvky“ vyjdou potenciálního klienta poskytované služby se zájmem o „kompletní servis“ průměrně na 10 000 švýcarských franků, což je v přepočtu necelých 250 000 korun.

Na základě všech získaných informací pan Josef s rodinou plánovali kroky k uskutečnění cesty do Švýcarska. Manželka i děti pana Josefa podporovaly, součástí plánu byl i doprovod manželky. Pan Josef v důsledku zhoršení zdravotního stavu zemřel v průběhu procesu plánované cesty do Švýcarska.

Tato má profesní zkušenost mi dává jasné odpovědi. Sociální pracovníci se mohou ocitnout v situaci, kdy musí řešit dilemata spojená s eutanázií. Musí nalézt rovnováhu mezi respektováním klientovy autonomie a dodržováním právních předpisů a etických standardů. Empatie sociálních pracovníků a schopnost poskytnout informace a podporu mohou být při celém procesu rozhodující. Díky jejich znalostem legislativy a etických principů jsou schopni vést klienty v souladu s individuálními potřebami a zároveň dodržovat profesionální přístup. **Naší úlohou je poskytnout klientovi prostor pro vyjádření svých pocitů, potřeb a přání, zároveň však dbát na dodržování platných zákonů a etických standardů.**

V dnešní době je důležité, aby sociální pracovníci byli dobře informováni o právních a etických aspektech eutanázie a paliativní péče, aby mohli klientům poskytnout adekvátní podporu a informace. Jejich role průvodců v těžkých situacích vyžaduje nejen profesionální znalosti, ale také empatii a schopnost porozumět individuálním potřebám každého klienta. Díky tomu mohou sociální pracovníci hrát klíčovou roli v procesu rozhodování o životě a smrti, s respektem k etickým principům a právům klientů.

Naší úlohou je poskytnout klientovi prostor pro vyjádření svých pocitů, potřeb a přání, zároveň však dbát na dodržování platných zákonů a etických standardů.

Ukončení nepřiměřené medicínské intervence aneb Příklad paní K.

Součástí kongresu, který APSS ČR pořádala 13. února 2025 v Táboře, byla i panelová diskuze nazvaná Eutanázie v sociálních službách. Pro panelisty byly připraveny okruhy otázek, na základě kterých se budete v následujících číslech setkávat se seriálem příspěvků k této problematice. První z nich se bude věnovat jednomu rozlišování konstelací, situací a pojmů, jež má dopad na eticko-právní posouzení konkrétních případů. Jako ilustrace poslouží případ, který rozhodoval německý Spolkový soudní dvůr (dále SSD) a jenž se stal pilotním rozhodnutím, jež potvrdilo medicínsko-eticko-právní diskuze a odmítlo používat termín „pasivní eutanázie“. Volíme ho i proto, že se odehrál v jednom domově pro seniory. Nejprve si proto příběh krátce představíme, vybereme si z něj zásadní argumentaci a teze a následně nabídneme odpovídající rozlišování a používání pojmů. Zaměříme se zatím jen na jedno rozlišování pojmů.

■ **Text: ThLic. Ing. René Milfait, Ph.D., člen Rady Sekce pro etiku v paliativní péči ČSPM a Oborové rady Ph.D. programu Bioetika na 1. LF UK v Praze**

➤ Skutkové okolnosti

Paní K. byla v „kómatu“ po krvácení do mozku. Nereagovala, byla ošetřována v domě pro seniory a uměle vyživována pomocí PEG (perkutánní endoskopicky kontrolovaná gastrostomie, přístup v břišní stěně). Stav byl nevratný. Poté, co její manžel utrpěl krvácení do mozku, zeptala se dcera své matky na to, jak by se měli ona a její bratr zachovat v případě, kdyby se jí stalo něco podobného. Ta jí mimo jiné sdělila, že pokud by upadla do bezvědomí a nemohla by se už vyjádřit, nechtěla by opatření prodlužující život v podobě umělé výživy a ventilace, nechtěla by být připojena na žádné „hadičky“, protože by to pro ni byla „nedůstojná smrt“.

Poté, co manžel paní K. zemřel, převzala péči o ni opatrovnice. Dcera paní K. informovala opatrovnici, že si spolu s bratrem přeji, aby byla odstraněna vyživovací sonda a aby jejich matka mohla „zemřít důstojně“. Ta to odmítla s odkazem na neznámou domnělou vůli a odmítala další intervence právníka, který byl poradcem dcery a syna paní K. a jenž byl expertem na zdravotnické právo, zejména na paliativní medicínu. Advokát se následně snažil s dcerou paní K. a jejím bratrem umělou výživu ukončit. Na jeho žádost byly obě děti ustanoveny opatrovníky. Ošetřující lékař jejich plán podpořil (již neexistovala medicínská indikace pro pokračování). Tyto snahy však narazily na odpor vedení a personálu domova. Poté, co se ošetřující personál neřídil vý-

slovným nařízením lékaře ukončit umělou výživu, ředitelka domova nakonec navrhla kompromis. Aby byla naplněna morální přesvědčení všech zúčastněných, měl se personál postarat pouze o ošetrovatelské činnosti v užším slova smyslu, zatímco dcera s bratrem sami ukončí výživu, bude se poskytovat nezbytná paliativní péče a budou u své matky při jejím umírání. Po konzultaci s advokátem s tím dcera a syn paní K. souhlasili. Dcera proto ukončila výživu sondou. Následujícího dne však zřizovatel nařídil vedení domova, aby okamžitě obnovilo umělou výživu. Dceři a synovi paní K. bylo vyhrožováno zákazem vstupu. Téhož dne jim advokát telefonicky doporučil, aby přerázli hadičku přímo nad břišní stěnou, protože proti nezákonnému pokračování vyživování nelze ze strany domova v krátké době dosáhnout účinné právní opory. Podle jeho posouzení právní situace by žádná klinika svévolně nezavedla novou sondu, takže by paní K. mohla zemřít. Dcera se touto radou řídila a o několik minut později hadičku s pomocí svého bratra přestříhla. Jakmile to ošetřující personál zjistil, po několika dalších minutách vedení domova zavolalo policii a paní K. byla na základě nařízení státního zástupce proti vůli svých dětí převezena do nemocnice, kde jí byl PEG znovu zaveden. Tam zemřela přirozenou smrtí v důsledku svého onemocnění.

➤ Otázka osobní a týmová

Než budete číst dál, můžete si na tomto místě položit sami nebo společně s týmem otázku, jak a podle kterých měřítek bych já či my toto vyhodnotili a řešili.

Zemský soud posoudil jednání obžalovaného advokáta jako pokus o zabítí spá-

chaný společně s dcerou paní K. aktivním konáním, který nebyl ospravedlněn ani domnělým souhlasem paní K. Proto advokáta odsoudil. Spoluobžalovanou dceru zprostil obžaloby, protože ta se dopustila nevyhnutelně dovoleného omylu. Advokát se odvolal a celou záležitost rozhodl SSD.

» Odůvodnění soudu

Ukončení umělé výživy opomenutím dcerou a jejím bratrem bylo přípustné již na základě v té době platného zákona, neboť existovaly uznané podmínky pro zákonné ukončení léčby prostřednictvím tzv. „pasivní eutanázie“. Zemský soud ale vyhodnotil odříznutí hadičky PEG za aktivní jednání, a proto upřel souhlasu pacientky ospravedlňující účinek. Vycházel totiž z tehdy často užívaného rozlišování mezi dovolenou „pasivní“, a stále zakázanou „aktivní eutanázií“. Pro přípustnou tzv. „pasivní eutanázií“ předpokládal v právním smyslu opomenutí (nekonání/neprovedení). Aktivní jednání v přirozeném smyslu podle něj znamenalo protiprávní delikt zabití. „Aktivní eutanázie“ představuje podle německého trestního zákoníku trestný čin usmrcení na žádost (v SRN se pojem eutanázie s ohledem na nacistický program „Euthanasie“ nepoužívá). SSD vyhodnotil jednání dcery, jež mělo zamezit znovuzavedení PEG a vést přímo k ukončení života, jako aktivní konání a uznal ospravedlnění „pomoci zemřít/pomoci při umírání“. Proto navrhl shrnout všechna jednání spojená s takovým ukončením medicínské intervence do pojmu „ukončení léčby“, který kromě objektivních prvků jednání zahrnuje i subjektivní cíl jednající osoby: celkově ukončit již započaté léčebné

3. Cílené zásahy do života člověka, které nesouvisí s ukončením medicínské léčby, nelze odůvodnit ani souhlasem (tj. eutanázií).

» Nezahájení, redukce či ukončení nepřiměřené medicínské intervence

Pojem „pasivní eutanázie“ byl tímto soudem opuštěn, protože mylně sugeroval, že připuštění umírání/umožnit zemřít je dovoleno jen prostřednictvím neaktivity (nezahájit PEG), ale ne prostřednictvím aktivního konání (ukončit PEG). Tento případ prokázal, že nejasnosti v používaných pojmech spojené s rozhodováním o péči v závěru lidského života mohou ztěžovat řešení eticko-právního problému, tzn. že pořádek v pojmech je důležitou součástí eticko-právního posouzení. Pojem nepřiměřené medicínské intervence umožňuje nezahájit, redukovat či ukončit intervenci ve chvíli, kdy je lékař na základě svých vědomostí a zkušeností bytostně přesvědčen, že už by pokračováním v této intervenci pacientovi škodil. Nemocný si už nepřeje intervenci nebo už ona nedosahuje svého cíle nebo už postrádá smysl. Znamená to, že už není rovněž medicínsky indikována.

» Profesní étos lékaře

Úkolem lékaře je s respektem k právu na sebeurčení pacienta zachovávat život, účinně tišit bolest, mírnit utrpení a být umírajícímu oporou až do smrti bez ohledu na své osobní pocity, a to v duchu úcty ke každému lidskému životu až do jeho konce.

Úkolem lékaře je s respektem k právu na sebeurčení pacienta zachovávat život, účinně tišit bolest, mírnit utrpení a být umírajícímu oporou až do smrti bez ohledu na své osobní pocity, a to v duchu úcty ke každému lidskému životu až do jeho konce.

opatření podle vůle pacienta podle konkrétně indikovaných požadavků ošetřování a péče. Toto SSD posoudil jako legální. Naopak jako trestné odmítl eutanázií jako usmrcení pacienta na jeho žádost.

» Hlavní teze soudu a lze je využít v praxi

1. „Pomoc v umírání“ spočívající v nezahájení, omezení nebo ukončení započaté medicínské léčby je oprávněná, pokud to odpovídá skutečné nebo domnělé vůli pacienta a slouží k tomu, aby se ponechal svému průběhu proces onemocnění vedoucí ke smrti.
2. Ukončení léčby je možno provádět opomenutím (nezahájením) i aktivním konáním.

či nepřiměřenou intervenci, a to ani v případech, že respektování takového přání bude mít za následek smrt pacienta. Platí to i pro umělou výživu a přívod tekutin. Usmrcení pacienta zůstává oproti tomu trestné, i když se děje na žádost pacienta.

» Eutanázie

Proto bude odpovídající označovat pojmem eutanázie jen úmyslné podání smrtelné látky pacientovi způsobitelnému se rozhodovat na jeho dobrovolnou žádost. O eutanázií se může jednat i v případě, je-li náhlé nebo postupné navýšení medikace na zvládnutí symptomů provedeno na smrtelnou dávku, aniž by to mohlo být odůvodněno dokumentovanou nebo jistě předvídanou symptomatikou. Smrt nastává následkem podání smrtelné dávky. V jiných kontextech bude nevhodné zařazovat pojem eutanázie a označit ji za „jen pasivní“.

» Odlišná etická kritéria úmyslu, příčinnosti a přístupu k umírání a usmrcení

U eutanázie je úmyslem usmrcení jako přijatelného způsobu jednání, smrt zapříčiněna smrtelnou dávkou. U nezahájení, redukce či ukončení nepřiměřené medicínské intervence není úmyslem smrt sama o sobě, ale nebránit případnému procesu umírání, neprodlovat takové stavy utrpení. Ukončením se jen přiznává, že je toto opatření neúčelné a/nebo nekryto vůlí pacienta, ale není sledován cíl způsobit smrt. Je tedy možno vědomě umožnit nevléčitelně nemocnému nebo umírajícímu zemřít, akceptovat i schvalovat přitom jeho úmrtí, aniž by se zároveň musela tato smrt považovat za vlastní účel jednání. Úmrtí pacienta se očekává, tím není ale smrt zamýšlena, ale jen připuštěna. Ukončení nepřiměřeného medicínského opatření ale není dostačujícím důvodem pro úmrtí, protože bez základního onemocnění a případných dalších doprovodných potíží by pacient navzdory ukončení nezemřel. Proto toto ukončení u nevléčitelně nemocného a umírajícího pacienta znamená sice nutnou, ale v žádném případě dostačující podmínku pro úmrtí pacienta, kauzalita mezi ukončením intervence a smrtí je jen omezená. Smrt zde nesmí být způsobena, je možno ji jen s očekáváním přijmout a připustit.

» Závěr a výhled

Také z toho vyplývá, že ukončením možností kurativní medicíny ještě nekončí úkol lékaře/týmu, neboť zjednat a zachovat pacientovi co nejoptimálnější podmínky naplnění života zahrnuje i možnosti paliativní péče a s ní spojeného celostního provázání. O tom zase příště.

Co přinesl zdravotnický kongres v Táboře?

APSS ČR pořádala 13.–14. února již tradiční dvoudenní kongres věnovaný zdravotní péči v sociálních službách. Kromě odborných přednášek zástupců Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva zdravotnictví, které byly zaměřené na sociálně-zdravotní pomezí, první kongresový den otevřel téma eutanázie v sociálních službách. Pojďte se s námi na následujících řádkách krátce za dvěma kongresovými dny ohlédnout.

■ **Text: Ing. Petra Cibulková,**
šéfredaktorka

Úvodního slova se první den kongresu Zdravotní péče v sociálních službách v roce 2025 ujali Jiří Horecký, prezident APSS ČR, a Ondřej Kopecký, primář Kliniky paliativní medicíny 1. LF UK a VFN a předseda České společnosti paliativní medicíny. Následně vrchní ředitelka sekce rodinné politiky a sociálních služeb MPSV Petra Zdražilová seznámila účastníky kongresu se změnami zákona o sociálně-zdravotním pomezí, které řeší novela zákona 108/2006 Sb. Tato novela zavádí tzv. sociálně-zdravotní služby, tedy např. možnost kombinovat sociální a zdravotní služby u jednoho poskytovatele, dále se zavádí povinnost

poskytovatele, která spočívá v respektování lidských práv klientů sociální služby a v aktivní ochraně těchto práv. S účinností od 1. ledna 2029 se dle Zdražilové navrhuje zrušit poskytování sociálních služeb ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče bez registrace. V domovech pro osoby se zdravotním postižením je navrhováno oddělit prostory, které budou sloužit výlučně dětem, s výjimkou případů soužití rodičů s dětmi.

Ředitelka odboru zdravotní péče MZ Venuše Škampová se věnovala národnímu akčnímu plánu pro Alzheimerovu nemoc a obdobná onemocnění pro roky 2020–2023, který vláda schválila v roce 2021. Základem myšlenky dementia friendly společnosti v ČR, která se v řadě zemí rozšířila kvůli narůstajícímu počtu

lidí žijících s demencí, je zaměření na kvalitní mezioborovou spolupráci, dostupné poradenství, osvětu široké veřejnosti, přizpůsobení veřejného prostoru a edukaci nejrozličnějších profesních skupin. Do péče chce zapojit odborníky, neformální pečující a komunitu. Co se dosud v rámci národního akčního plánu podařilo? Vzniklo 14 kritérií dementia friendly společnosti v ČR, vzniká síť poradenských míst s názvem „Centrum paměti“, dále Škampová uvedla, že do 30. dubna 2025 probíhá zapojování nových okresů do aktivit projektu.

Dále v dopolední části vystoupil náměstek ministra zdravotnictví Václav Pláteník a prezidentka České asociace sester Martina Šochmanová. Na závěr dopoledního programu se uskutečnil diskuzní panel k tématu eutanázie v sociálních službách, jehož panelisty byli Barbora Steinlauf, advokátka, René Milfait, člen Rady Sekce pro etiku v paliativní péči ČSPM a oborové rady Ph.D. programu Bioetika na 1. LF UK v Praze, Ondřej Kopecký, primář Kliniky paliativní medicíny 1. LF UK a VFN a předseda České společnosti paliativní medicíny, Pavel Čáslava, předseda Etické komise APSS ČR, a Michaela Kajlíková, sociální pracovnice v Nemocnici Mariánské Lázně. Podrobněji vás s tématem eutanázie v sociálních službách budeme seznamovat na stránkách našeho časopisu prostřednictvím odborných článků i rozhovorů. Již v březnovém čísle, které právě držíte v rukou, přinášíme příspěvek Reného Milfai.

Předělem dvou kongresových dní byl slavnostní galavečer, kdy se během oficiální části předávaly známky Kvalitní Nutriční Péče. Pro ocenění si přišli ředitelka Domova Libnič Centrum sociálních služeb Empatie Lenka Hebíková Kubátová, ředitelka G-centra Tábor Jana Svačinová, ředitelka Domova Alfreda Skeneho Pavlovce u Přerova Eva Machová, ředitel Domova pro seniory Krásné Březno Jaroslav Marek, ředitelka SeneCura SeniorCentra Telč Marika Krejčí a vrchní sestra SeneCura SeniorCentra Liberec Ilona Kloudová.

Druhý kongresový den byl rozdělen do dvou odborných sekcí, a to na sekci management pobytových sociálních služeb a sekci pro zdravotnický management pobytových sociálních služeb. Účastníci měli možnost zúčastnit se také workshopu, kde se seznámili s tím, jak může virtuální realita zlepšit kvalitu péče v sociálních službách.

Kdo jsou nejlepší pečovatelky roku 2024?

Novoměstská radnice i letos hostila vyhlášení Národní ceny sociálních služeb – Pečovatel/ka roku. Tentokrát si ocenění za rok 2024 odneslo 19 výjimečných žen, pečovatelek, sociálních pracovník a manažerek sociálních služeb. V pořadí již 12. slavnostní ceremoniál uspořádala APSS ČR a Diakonie ČCE 28. ledna 2025, a to pod záštitou první dámy Evy Pavlové, ministra práce a sociálních věcí Mariana Jurečky a předsedkyně Poslanecké sněmovny Markéty Pekarové Adamové.

■ **Text: Ing. Petra Cibulková,**
šéfredaktorka

Hosty přivítal Jiří Horecký, prezident APSS ČR, Hana Sklenářová, ředitelka Diakonie ČCE, a herečka Ilona Svobodová, která je zároveň patronkou Národní ceny. Již tradičně Ilona Svobodová přednesla dva Shakespearovy sonety a poté se přistoupilo k samotnému vyhlášení a předání ocenění.

Ocenění každoročně vyzdvihuje profese, kteří svým úsilím a nasazením zlepšují kvalitu života klientů sociálních služeb, a to v pěti kategoriích. Jiří Horecký k ocenění uvedl: „Práce v sociálních službách, zejména pak v tzv. pomáhajících profesích,

patří mezi ty nejzásadnější a nejdůležitější, přesto je často opomíjena. Ocenění Pečovatel/ka roku je příležitostí nejen vyjádřit vděk jednotlivcům, kteří věnují svou energii a péči druhým, ale také ukázat, jak nenahraditelnou roli pečovatelé, pečovatelky, sociální pracovníci a další mají pro naši společnost. Jejich příběhy jsou inspirací a připomínkou, že skutečná pomoc má tvář lidskosti a obětavosti.“ S tím souhlasí i Hana Sklenářová, podle které „je povolání pečovatelek a pečovatelů bohužel často podhodnocené. Jedná se přitom o náročné pracovní pozice s velkou mírou odpovědnosti a nárokem na profesionální, a přesto empatický přístup ke klientům“.

Jak ukázal průzkum APSS ČR z letošního ledna, sociální služby se stále potýkají s ne-

dostatkem zaměstnanců. Oproti roku 2023 se tento nedostatek nejenže nevyřešil, ale dokonce se mírně prohloubil. Chybějící pracovníky hlásí více než polovina z 625 poskytovatelů sociálních služeb, kteří se do dotazníkového šetření zapojili.

Ocenění Národní ceny sociálních služeb za rok 2024

Kategorie Pracovník v sociálních službách – terénní služby

- **Kateřina Holubová**
Diakonie ČCE – SKP v Litoměřicích
- **Kamila Macháčková**
Centrum sociální pomoci Vodňany
- **Lenka Rodějová**
Ledax
- **Božena Svrčinová**
ProSenior Nový Jičín
- **Jana Zábranská Halbhuberová**
Charita Sušice

Kategorie Pracovník v sociálních službách – ambulantní služby

- **Miroslava Nováková**
Sociální služby pro seniory Olomouc

Kategorie Pracovník v sociálních službách – pobytové služby

- **Marcela Chwastková**
Armáda spásy v ČR, Domov Přístav F-M
- **Jana Hrušková**
Domov pro seniory Chodov
- **Leona Husáková**
Diakonie ČCE – Středisko v Krabčicích
- **Dana Klusalová**
Domov pro seniory Máj České Budějovice
- **Eva Svobodová**
Diakonie ČCE – Středisko v Myslibořicích

»»»» 20

Terénní služby
Kateřina Holubová
Diakonie ČCE – SKP
v Litoměřicích

Terénní služby
Kamila Macháčková
Centrum sociální pomoci
Vodňany

Terénní služby
Lenka Rodějová
Ledax

Terénní služby
Božena Svrčinová
ProSenior Nový Jičín

Terénní služby
Jana Zábranská Halbhuberová
Charita Sušice

««« 19

Kategorie Sociální pracovník

- **Jana Kielarová**
Statutární město Ostrava, městský obvod
Moravská Ostrava a Přívoz
- **Lenka Janečková**
Hewer
- **Věra Mikulenková**
Diakonie Valašské Meziříčí
- **Markéta Prokešová**
Domov Potoky
- **Eva Štorchová**
Diakonie ČCE – Středisko sociální pomoci
v Mostě

Manažer/ka sociálních služeb

- **Dana Martinovičová**
Domov na Polní
- **Michaela Grmelová**
Diakonie ČCE – středisko v Myslibořicích
- **Kamila Molková**
Domov Letokruhy

Cena veřejnosti

- **Božena Svrčinová**
ProSenio Nový Jičín

Gratulujeme všem oceněným, děkujeme partnerům za to, že pomáhají každoročně s přípravou soutěže, a těšíme se na nominace pracovníků, kteří si to zaslouží, do dalšího ročníku Národní ceny sociálních služeb – Pečovatel/ky roku 2025.

Dlouholetými partnery ocenění jsou společnosti **HARTMANN-RICO, a. s.**, a společnost **IreSoft, s. r. o.**

Ti nejlepší z nejlepších aneb Z došlých nominací

Marcela Chwastková

Armáda spásy v ČR, Domov Přístav F-M

Paní Marcela Chwastková je pečovatelka, která se s neobyčejnou oddaností věnuje práci s náročnými klienty, často s duševními poruchami, tělesnými handicapem nebo v ohrožení ztrátou bydlení. Ve své roli přímé péče Marcela prokazuje mimořádnou empatii a schopnost vytvořit důvěryhodné vztahy s klienty. V její péči se klienti cítí v bezpečí, respektováni a pochopeni, což je klíčové pro jejich pohodu a kvalitu života.

Marcela dokáže efektivně komunikovat nejen s klienty, ale i s jejich rodinami, čímž významně přispívá k propojení osobní péče a podpory rodinného prostředí. Její laskavý přístup je doplněn o kreativní nápady na aktivity a programy, které obohacují životy klientů. Díky její iniciativě se podařilo realizovat různé projekty, které přinesly radost a povzbuzení těm, kteří to nejvíce potřebovali.

Kromě své péče o klienty je Marcela oporou také pro svůj tým. Kolegové oceňují její otevřenost, ochotu pomáhat a schopnost

motivovat ostatní k lepším výkonům. Její práce přesahuje běžné standardy, protože do ní vkládá kus svého srdce a neustále se snaží zlepšovat. Díky svému přístupu se stala nejen inspirací pro ostatní, ale i základem pilířem svého týmu.

Miroslava Nováková

Sociální služby pro seniory Olomouc

Paní Miroslava Nováková je pečovatelka, která svou empatií a odborností překonává běžné standardy péče. Vyniká schopností najít cestu i k uzavřeným uživatelům v těžkém stadiu demence. Díky znalosti jejich životních příběhů dokáže využít konkrétní situace k navázání kontaktu a zlepšení jejich pohody, což se ukázalo například u klienta, jehož včas uklidnila a bezpečně doprovodila zpět do centra.

Její klidný a rozvážný přístup přispívá k řešení stresových situací, což oceňují kolegové, kteří ji vnímají jako přirozenou autoritu a oporu. Paní Nováková se také věnuje zaučování nových pracovníků, kterým svým příkladem ukazuje, jak

Ambulantní služby
Miroslava Nováková
Sociální služby pro seniory
Olomouc

Pobytové služby
Marcela Chwastková
Armáda spásy v ČR, Domov
Přístav F-M

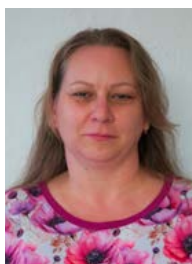
Pobytové služby
Jana Hrušková
Domov pro seniory Chodov

Pobytové služby
Leona Husáková
Diakonie ČCE – Středisko
v Krabčicích

Pobytové služby
Dana Klusalová
Domov pro seniory
Máj České Budějovice

Pobytové služby
Eva Svobodová
Diakonie ČCE – Středisko v Myslibořích

Sociální pracovník
Jana Kiellarová
Statutární město Ostrava, městský obvod Moravská Ostrava a Přívoz

Sociální pracovník
Lenka Janečková
Hewer

Sociální pracovník
Věra Mikulenková
Diakonie Valašské Meziříčí

Sociální pracovník
Markéta Prokešová
Domov Potoky

důležité je nastavení hranic mezi pomocí a podporou.

Vedoucí si cení jejich návrhů na zlepšení péče i její schopnosti přemýšlet o potřebách uživatelů i týmu. Paní Nováková je inspirací díky svému lidskému přístupu, profesionalitě a odhodlání, které zlepšují kvalitu života klientů i pracovního prostředí týmu.

Dana Martinovičová

Domov na Polní

Dana Martinovičová působí jako ředitelka Domova na Polní ve Vyškově, kde se během krátké doby stala inspirativním lídrem. Svou 17letou praxi zúročila zavedením inovativních postupů a vytvořením prostředí podporujícího iniciativu zaměstnanců. Dana Martinovičová klade důraz na rovnováhu mezi pracovním a osobním životem a respektuje hranice svého týmu.

Pro klienty je vždy k dispozici – slaví s nimi významné okamžiky a účastní se společenských událostí. I přes velkou kapacitu zařízení (184 klientů) se snaží udržet osobní přístup. Pro rodiny klientů organizuje setkání a pomáhá jim najít způsoby, jak zlepšit kvalitu života jejich blízkých.

Jako ředitelka spojuje jednotlivé úseky organizace a podporuje týmovou spolupráci. Přináší moderní metody usnadňující práci a zvyšující kvalitu péče. Dana Marti-

novičová je profesionálkou, která dokáže motivovat tým i během náročných období a proměňuje výzvy ve zdroj růstu. Její přístup zajišťuje stabilní a přátelské prostředí jak pro klienty, tak pro zaměstnance.

Jana Kiellarová

Statutární město Ostrava, městský obvod Moravská Ostrava a Přívoz

Paní Jana Kiellarová je příkladem, jak může odhodlání a dlouholeté zkušenosti vést ke kariérnímu růstu a výraznému přínosu pro sociální služby. Začínala jako rozvoze

obědů, kde již tehdy vynikala svým smyslem pro organizaci a efektivitu. Postupně se přesunula k práci terénní pečovatelky, kde se setkávala s různorodými potřebami klientů a naučila se je řešit s empatií a nadhledem. Díky své pílí a touze se neustále zlepšovat se vypracovala na pozici okřeskové sestry, což ji motivovalo k dokončení bakalářského studia sociální práce. Dnes je klíčovou postavou v oblasti individuálního plánování, tvorby metodik a zavádění standardů kvality.

Jana vede tým 17 pracovníků, kteří v ní nacházejí oporu a inspiraci. Je známá svým trpělivým přístupem, schopností hledat nejlepší možná řešení a důvěryhodností. Klienti i kolegové oceňují její nasazení, lidskost a schopnost vyslechnout, poradit

a poskytnout podporu, což z ní činí nepostradatelnou součástí týmu.

Kateřina Holubová

Diakonie ČCE – SKP v Litoměřicích

Paní Kateřina Holubová je oddanou a neúnavnou pracovnící, která svým přístupem k sociálním službám posouvá hranice kvality péče. Její práce se vyznačuje kombinací

profesionality a lidskosti, díky čemuž dokáže efektivně řešit krizové situace a současně podporovat klienty v rozvoji jejich samostatnosti. Kateřina se vypracovala z pracovníka v sociálních službách na vedoucí pozici, kde dokazuje svou schopnost vést tým s empatií a respektem.

Vedle své běžné pracovní náplně se Kateřina zapojuje do projektů s přesahem. Během migrační krize pomáhala ukrajinským uprchlíkům, přičemž dokázala zajistit ubytování, vzdělávání a další podporu pro desítky lidí. Spolupracuje také se školami v regionu, kde inspiruje studenty a pomáhá jim najít uplatnění v oboru.

Kateřina má vynikající vztahy s klienty i jejich rodinami. Jejich důvěru získává díky otevřené komunikaci a efektivní pomoci. Její schopnost prevence syndromu vyhoření, nastavení hranic a motivace k osobnímu rozvoji je inspirací pro všechny kolegy.

Sociální pracovník
Eva Štorchová
Diakonie ČCE – Středisko sociální pomoci v Mostě

Manažer/ka sociálních služeb
Dana Martinovičová
Domov na Polní

Manažer/ka sociálních služeb
Michaela Grmelová
Diakonie ČCE – středisko v Myslibořích

Manažer/ka sociálních služeb
Kamila Molková
Domov Letokruhy

Cena veřejnosti
Božena Svrcinová
ProSenio Nový Jičín

„Sociální služby se mě jen tak nezbaví,“ říká Lenka Rodějová, oceněná Pečovatelka roku 2024

Když jsem viděla nominace do letošního ročníku Národní ceny sociálních služeb – Pečovatel/ka roku, řekla jsem si „Jé, tu znám“. :-) Ihned mi do oka padla známá tvář s úsměvem od ucha k uchu, se kterou jsme osm let navštěvovaly školní lavice „budějického“ gymnázia. Jsem moc ráda, že i vám, našim čtenářům, můžu představit jednu z oceněných pečovatelek v terénních službách – Lenku Rodějovou (mně známou pod jménem Kujalová).

■ **Text: Ing. Petra Cibulková,**
šéfredaktorka

Jsi jednou z pečovatelek oceněných za rok 2024, a to v kategorii terénních služeb. Nominoval tě někdo z kolegů, co pro tebe takovéto ocenění znamená?

Jsem ráda, že mám možnost tímto poděkovat svým nadřízeným Evě Sekalové a Pavle Popkové, které mi touto nominací daly najevo, že si mé práce váží, a ujistily mne tímto, že můj „tah na branku“ má správný směr. ☺

V Ledaxu jsi začínala jako brigádnice, co tě k této práci přivedlo?

„Za vším hledej ženu.“ ☺ Moje dobrá kamarádka a pečovatelka Dana Freuden-schussová se mi jednou zmínila, že hledají brigádnici na večerní směny v domě s pečovatelskou službou. Já zrovna v té době (krátce po mateřské) pracovala v účetním oddělení jedné tuzemské společnosti a horkotěžko jsem v této práci hledala smysl. Zkusit pečovat o někoho jiného než o děti a manžela, vystoupit, jak je teď moderní říkat, z komfortní zóny, mi přišlo jako výzva. Ubezpečovala jsem se, že kdykoli budu moci odejít. A ejhle! Já nakonec ten dlouho hledaný svatý grál – myšleno smysl v práci – v péči o druhé našla.

Vidíš se tedy v budoucnu i nadále v sociálních službách?

Roky jsem hledala práci, která by mne uspokojovala, ve které bych se našla... V práci potřebuji mít rozmanitost a již zmiňovaný smysl. Práce v komerční společnosti, jejímž hlavním cílem bylo primárně generovat co největší zisk, mi, s mojí povahou, smysl moc nenabízela. V sociálních službách pracuji čtyři roky a můžu říct, že jsem na prahu čtyřicítky, co se práce týče,

pevně ukotvena. Jelikož jsem byla „sociálem nepolíbena“, začala jsem studovat tento obor i na vysoké škole, takže se mě tyto služby jen tak nezbaví. ☺

Co na práci v terénu tě nejvíce naplňuje? Je naopak něco, co bys ráda změnila?

Hnací motorem mé práce je vědomí, že pomáhám. Olejem, který motor promazává, je jednak samotné „díky“ od klientů, ale též uznání od rodiny, společnosti vůbec. Shledávám, že práce v sociálních službách je společensky hodnocena na docela vysoké

úrovni – toto uznání však nekoresponduje s finančním ohodnocením pracovníků. Mluvím za zaměstnance neziskové společnosti, která je financována hlavně z dotací a grantů. Takže kdybych měla onu moc, každému pracovníkovi v sociálních službách bych navýšila cifru na výplatní pásce. ☺

Jaké vlastnosti by podle tebe měl mít člověk, který pozici pečovatele či pečovatelky zastává?

Jedná se o práci v sociálních službách, tudíž zcela jednoznačně musí mít pečovatel/pečovatelka rád/a lidi. S touto láskou se člověk rodí, musí ji mít v sobě, nedá se naučit. Co se vlastností týče, až budu já stará a budu potřebovat péči druhé osoby, ocenila bych u ní nejvíce empatii (aby se do mé vyřčené radosti či žalu dokázala patřičně vcítit), komunikativnost (aby si se mnou dala kafe a „podrbala“) a trpělivost (s mými či cizími vrtochy).

Co bys poradila začínajícím kolegům? I třeba těm, kteří chtějí změnit profesi?

Práce, kdy ten, který může, pomáhá těm, kteří již nemohou (ať už z důvodu věku, postižení, či jiné události), je naplňující, zároveň však mnohdy fyzicky i psychicky náročná. Všeobecně nerada radím, ale kdyby mne přeci jen benjamín v tomto oboru o radu požádal, určitě bych mu doporučila, ať umí pevně za svou práci po pracovní době „zavřít dveře“, netahat si bolesti a smutky

Roky jsem hledala práci, která by mne uspokojovala, ve které bych se našla... V práci potřebuji mít rozmanitost a již zmiňovaný smysl. Práce v komerční společnosti, jejímž hlavním cílem bylo primárně generovat co největší zisk, mi, s mojí povahou, smysl moc nenabízela.

svých klientů domů, striktně oddělovat pracovní a osobní život. Doma s rodinou dělat takové pro něj příjemné aktivity, které mu dodají energii, jelikož to je komodita, kterou pečovateli/pečovatelka v přímé péči o klienty potřebuje nejvíc.

Organizuješ i společenské akce a různá setkání s dětmi ze škol. Myslíš si, že je takového propojování generací důležité? V některých městech totiž zaznívají hlasy, že by domovy seniorů neměly být vedle škol.

Jednou za čas napíše nějaký článek, zamýšlený do místních regionálních zpravodajů. Před dvěma lety jsem o tomto mezigeneračním setkání napsala článek „Randes-vous dvou generací“. Vycházela jsem z přímé zkušenosti, kdy naše klienty v domě s pečovatelskou službou chodí pravidelně navštěvovat děti z mateřské školy Borovany. Přímou naživo vidím, jak je toto setkání oboustranně výhodné, jak se obě generace od sebe mnohem učí. Děti se od seniorů učí trpělivosti, klidu, učí se, že slabším se musí pomáhat. Dříve byly široké rodiny, děti vyrůstaly v každodenním kontaktu se starými lidmi, dnes se mnohdy s prarodiči vídávají jen o prázdninách. Kde se potom mají naučit úctě ke stáří? Kontakt je bezesporu prospěšný i pro seniory. Děti učí „dříve narozené“ vidět svět opět dětskýma očima, umět se radovat a nadchnout z maličkostí, umět být spontánní a žít přítomností.

Vzpomeň si na nějaký moment či příběh klienta, který ti utkvěl v paměti?

Po přečtení této otázky mi hned v mysli vytanul příběh pana P. Ten se spolu s manželkou, se kterou prožil celý život, přestěhoval z Ostravy do Borovan. Týden po za bydlení žena nenadále zemřela. Pan P. byl zlomen, zoufale mu chyběla společnost. S naší pečovatelskou službou měl nasmlouvanou jen dovážku oběda, ale při osobním setkání se mi zmiňoval, jestli by si s ním mohl občas někdo popovídat a třeba i zahrát jeho milované karty. Od té doby jsem se jednou týdně „utrhlá“ od běžných pracovních povinností a šla na hodinku k panu P. hrát žolíky. Naše hry jsme poctivě zapisovali a nutno dodat, že mnohdy mi dalo pořádně zabrat, abych dorovнала skóre. Pán byl nejen skvělý karbaník, ale též vypravěč a já mu ráda sekundovala jak v roli protihráče, tak i v roli posluchače. Starý pán náhle zemřel. Je to již rok, stále na něj myslím, žolíkové karty mi leží ladem ve skřínce. Už navždy je budu mít spjaté s ním. Doufám však, že se brzy najde někdo, kdo by si je se mnou opět „zamastil“. Děti i manželka nebaví, budu muset začít aktivněji hledat z řad našich klientů, než jejich pravidla dočista zapomenou. ☺

„S lidmi u nás můžeme vytvářet nový, lepší příběh jejich života,“

říká Marcela Chwastková, Pečovatelka roku v kategorii pobytových služeb

Marcela Chwastková pracuje v Domově Přístav F-M více než sedm let a nominována byla za svůj výjimečný přínos v oblasti sociálních služeb. Vždy si najde čas na rozhovor a podporu, což dle jejího zaměstnavatele vytváří pozitivní a důvěryhodné prostředí. Co pro ni ocenění v kategorii pobytových služeb znamená, si přečtete na následujících řádcích.

■ **Text: Ing. Petra Cibulková,**
šéfredaktorka

Získala jste Národní cenu sociálních služeb v kategorii Pečovatelka roku – Pobytové služby. Jaký má pro vás toto ocenění význam?

Byla jsem velmi mile překvapená, když mě nominovali. Je to moc příjemný pocit, jako odměna. Sama bych nedokázala nic. Ten pocit bych přála zažít všem pečujícím. Můj velký obdiv mají i ti, kteří pečují o své blízké doma.

Jak jste se k povolání pečovatelky dostala? Bylo vaším snem pracovat v pomáhajících profesích?

Upřímně jsem nevěděla, do čeho se pouštím. V sociálních službách jsem nikdy předtím nepracovala. Naše paní ředitelka mě při pohovoru ujistila, že to zvládnou. A já se díky této příležitosti „našla“.

Věnujete se klientům náročným na práci, často s duševními poruchami či tělesnými handicap. Co máte na své práci nejraději?

Už pojmenování našeho domova je výstižné a já to tak беру. Domov Přístav – lidé u nás mohou třeba zakotvit, zdržet se v přístavu, dát se do kupy a třeba vyplout dál. Nebo u nás najdou domov a nemyslím tím jen postel, teplo a stravu. Vyhovuje mi, že s lidmi u nás můžeme vytvářet nový, lepší příběh jejich života. Baví mě, že práce je pestrá, liská, individuální, u nás stavíme na silných stránkách člověka.

Je naopak něco, co byste ve své práci uvítala, co by vaši práci ulehčilo?

Brzdí mě administrativa, i když chápu, proč to musí být. Naše kvalita práce závisí i na počtu pracovníků a těch je, podle mého názoru, pořád málo.

»»» 24

<<<< 23

Jaké vlastnosti by podle vás měl mít člověk, který pozici pečovatele či pečovatelky zastává?

Myslím si, že v naší profesi je důležitá trpělivost, lidskost, umět naslouchat, ochota, zdatnost a smysl pro humor. Samozřejmě je toho víc a každý máme něco z toho. Což je taky dobře, že nejsme všichni stejní.

Co byste poradila kolegům, kteří v sociálních službách teprve začínají?

Milý nováčku, neboj se být sám sebou, každý názor je důležitý, neboj se požádat o pomoc. Nevzdávej se. Pečuj i o sebe.

Součástí vaší práce je i komunikace s rodinami klientů, stává se, že jsou jejich představy o tom, jak by se mělo o jejich blízkého pečovat, zkreslené?

Není se čemu divit, vždyť i moje představa byla zcela zkreslená. A já asi nebudu jiná, když půjde o moji maminku. A tady se hodí trpělivost a trocha diplomacie.

Vzpomenete si na nějaký moment či silný příběh z praxe?

Těch silných příběhů máme plný dům. Někdy je opravdu velice těžké najít to něco, co ty naše lidičky vytáhne z ulity. Jen

získat si důvěru, navázat vztah je někdy práce na měsíce i roky. A pak třeba přijde něco malého, obyčejného, a to pána či paní rozzáří. Konkrétní příklad je paní v letech, která byla striktně odmítavá, postel byla léta její útočiště. Troufám si říct, že jsem si získala její důvěru a vytvořily jsme si vztah. Našly jsme něco, co paní vytáhlo z postele. Byli to pejsci. Později nákupy, a nakonec paní začala chodit pravidelně plavat. Díky za podporu a pomoc patří kolegům, bez kterých by to prostě nešlo.

„Při práci s uživateli v těžkém stádiu demence mi pomáhá, když využiji životní příběhy klientů,“

říká Miroslava Nováková, oceněná Pečovatelka roku

Miroslava Nováková se stala Pečovatelkou roku v kategorii Pracovník sociálních služeb v ambulantních službách. Povídaly jsme si spolu o tom, co ji vedlo k tomu, stát se pečovatelkou, jak komunikovat s klienty s demencí či jak ji znalost životního příběhu klienta pomohla odvrátit neštěstí.

■ **Text: Mgr. Ivana Vlnová,**
zástupkyně šéfredaktorky

Jste novou držitelkou ocenění Národní cena sociálních služeb – Pečovatelka roku. Jak se cítíte?

Ocenění Pečovatelka roku vnímám jako velkou osobní poctu. Byla jsem dojatá už tím, že jsem byla nominována. Cena je ve tvaru srdce a tento tvar dle mého názoru vyjadřuje přesně to, že svoji práci dělám srdcem a současně, že ji ani jinak dělat nelze. Jsem také ráda, že se čím dál více i v médiích poukazuje na důležitost a hodnotu naší práce v sociálních službách. Ocenění mi dodává další novou energii a chuť k práci.

Chtěla jste vždy pracovat jako pečovatelka?

V mládí jsem patřila mezi ty, kteří přesně netuší, co chtějí dělat. Na rodičovské dovolené jsem se ale čím dál častěji setkávala se seniory u nás na vsi. Zjistila jsem, že k nim mám blízko a začala se zajímat o možnosti práce v této oblasti. Dozvěděla jsem se, že budu potřebovat kvalifikační kurz pracovníka v sociálních službách, a tak jsem si ho ještě během rodičovské dovolené udělala. Ke konci rodičovské jsem si začala hledat práci v tomto oboru a měla jsem štěstí,

že jsem přes známého natrefila rovnou na naši službu, kam jsem nastoupila. Jsem tu 15 let a neměnila bych ☺.

Na ocenění vás nominovala vaše vedoucí Veronika Hojgrová, která uvedla, že vynikáte schopností najít si cestu i k uzavřeným uživatelům v těžkém stádiu demence. Můžete čtenářům poradit, jak s těmito klienty co nejlépe komunikovat? Co vám při práci s nimi pomáhá?

Co se týče komunikace s lidmi s demencí, nemám jednoznačný návod. Někdy pomůže dotek, pohlázení či jen obyčejný úsměv.

Důležité je umět naslouchat, vcítit se, a to i v případech, kdy už není úplně možná racionální domluva. Při práci s uživateli v těžkém stádiu demence mi hodně pomáhá i to, že pracujeme s životními příběhy klientů, tzv. biografií, a tak můžeme lépe porozumět jejich potřebám a změnám chování.

Rok 2020 a 2021 byl poznamenán pandemií covidu-19. Jak do vaší práce koronavirus zasáhl a jak jste se s touto nelehkou situací vypořádala?

Pandemie covidu-19 poznamenala snad všechny. V prvním momentě jsme se společně s kolegyněmi pustily do šití roušek i pro ostatní kolegy z jiných služeb. Následně došlo k tomu, že celá naše služba byla uzavřená. V tuto dobu jsem chodila vypomáhat na naši pobytovou službu, kde jsme sloužili v týmech, které se střídaly, vypomáhala jsem v terénní službě, kde jsem zajišťovala rozvoz obědů do domácností. V další fázi jsem navštěvovala původně naše uživatele ambulantních služeb v jejich domácnostech, díky čemuž jsem s nimi navázala ještě hlubší vztah. Rodiny vlastně ze dne na den přišly o pomoc při péči o své blízké. Tato doba byla náročná. Pevně doufám, že už nic podobného nezažijeme.

Jaký by podle vás měl být člověk, který pracuje na pozici pracovníka v sociálních službách?

Podle mě by měl být hlavně empatický, trpělivý, mít schopnost vcítit se a naslouchat. Důležité je také zachovat klid a rovnováhu, když nastane nějaká mimořádná, stresová situace, protože i takové události

ti k naší práci patří. Žádný den či hodina u nás neprobíhá stejně a pracovník musí umět pružně zareagovat na změnu a nečekaný vývoj situace.

Při své práci se věnujete také zaučování nových pracovníků. Co byste poradila kolegům, kteří s pečováním v sociálních službách začínají, nebo naopak zaučují nové pracovníky?

Poradila bych jim, aby si uvědomili, že je nutné umět si nastavit a zároveň hlídat vlastní hranice péče. Obrazně řečeno, nikdo nemůže spasit svět. Je nutné naučit se nepřebírat problémy uživatelů a zároveň poskytovat potřebnou podporu a laskavou péči. Také bych jim doporučila pravidelně se věnovat péči o sama sebe a hledat způsoby, jak si odpočinout a nabrat síly. Práce v sociálních službách je nejen fyzicky, ale na našem pracovišti zejména psychicky náročná. A jako poslední bych jim poradila, nebo spíše přála, fungující tým kolegů, se kterými se pak daleko snadněji zvládají nejen dobré, ale i ty náročnější dny.

Jaká událost vám za tu dobu, co pracujete jako pečovatelka, nejvíc utkvěla v paměti?

Troufnu si říct, že už navždy budu vzpomínat na jednoho pána, který naše Centrum navštěvoval od března roku 2021, bylo mu 76 let, a když k nám nastoupil, měl počínající Alzheimerovu chorobu. Žil v bytě s manželkou. V průběhu měsíců nemoc postupovala, zhoršoval se jeho celkový stav a již v květnu 2024 byl klient v těžkém stádiu demence, avšak s plně zachovalou pohyblivostí. Pán byl dezorientovaný časem, osobou i prostorem, uzavřený do svého světa, přidala se porucha příjmu potravy, vyprazdňování aj. Jednou se při návratu z procházky rozhodl, že již nepůjde do budovy Centra, ale zamířil opačným směrem. Na přítomné pracovníky nereagoval, i když vyzkoušeli různé možnosti, jak s klientem navázat kontakt. K situaci jsem byla přivolaná já. Pán se blížil do tramvajového kolejiště, proto jsem požádala o pomoc svého kolegu řidiče, aby běžel se mnou a předešel tragédii. Napadlo mě, že s klientem pohovořím na téma života zakladatele Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, se kterým se osobně znal a který byl výraznou osobností v jeho životě. Toto téma zafungovalo, klient se mnou začal komunikovat. Společně jsme se v bezpečí vrátili do budovy. Pak jsme si ještě zhruba 40 minut povídali na toto téma. Já tak na vlastní kůži zažila moment, kdy opravdu stačilo využít vhodnou informaci, kterou známe z životního příběhu člověka, a podařilo se mi tak odvrátit případnou katastrofu, která mohla nastat, kdyby klient pokračoval dál v chůzi směrem do kolejiště.

„Správný manažer má nechat lidi kolem sebe růst,“

říká Dana Martinovičová, oceněná
Manažerka sociálních služeb

Dana Martinovičová působí jako ředitelka Domova na Polní ve Vyškově. V následujícím rozhovoru se dočtete, jak motivuje své zaměstnance, jaké vlastnosti by podle ní měl mít správný ředitel i proč by manažer měl vychovávat další manažery.

■ **Text: Mgr. Ivana Vlnová,**
zástupkyně šéfredaktorky

Co pro vás ocenění Národní cenou sociálních služeb v kategorii Manažer/ka sociálních služeb znamená?

Znamená pro mě závazek. Ocenění získáte za něco, co jste zvládla. Současně ale na sebe přijímáte závazek a také očekávání okolí, že svou práci budete i v budoucnu dělat stejně dobře a stejně kvalitně jako dříve, a možná i lépe.

Nyní jste ředitelka domova pro seniory a domova se zvláštním režimem. Dříve jste ale pracovala v akademické sféře. Jaký rozdíl mezi těmito obory vnímáte?

Působila jsem v akademickém prostředí, ve sféře, kde jsem pracovala s mladými lidmi, a současně jsem působila i v managementu. Určitou dobu jsem byla vedoucí katedry a také prorektorka pro kvalitu. A ve svých 50 letech jsem udělala úplnou změnu a šla jsem do sociálních služeb. Zde bych ráda zmínila, že podle mě má každá práce smysl a je úplně jedno, kde ji vykonáváte, když ji vykonáváte poctivě a s maximálním úsilím. Pro mě byla zásadní změna v tom, že v rámci akademické sféry se má práce zaměřovat na budoucnost mladých lidí, zatímco nyní pracuji s lidmi tak, aby byla zachována jejich důstojnost až do konce života. Tohle je něco, co mě neuvěřitelně naplňuje a dává mi naději i do budoucna pro můj život, že se dá žít kvalitně v naprosto všech fázích života.

Pomýšlela jste už dříve na kariéru v pomáhajících profesích?

Ne, v podstatě jsem o tom takto nikdy nepřemýšlela. Možnost pracovat v sociálních službách přišla jakýmsi historickým vývojem a jsem opravdu moc ráda, že mě to zaválo právě na místo, kde jsem nyní.

Vaši spolupracovníci při nominaci uvedli, že jste svou 17letou manažerskou praxi zúročila v Domově na Polní vytvořením prostředí podporujícího

iniciativu zaměstnanců. Jak své zaměstnance motivujete? Máte nějaké rady, jak s nimi efektivně komunikovat?

Asi nemohu říct, že bych mohla dávat rady, ale mohu prezentovat svou životní zkušenost – a to ve dvou rovinách. Za prvé si jako manažer myslím, že motivovat nelze, protože motiv je jakási vnitřní pohnutka, a pokud daný člověk se svou vnitřní pohnutkou nic neudělá, tak žádný externí vliv na něho moc velký účinek nemá. A za druhé se snažím být svým kolegům příkladem. Lidé musí vidět, že když po nich něco chci, tak to dělám i já. Pokud jsem vůči svým kolegům náročná, pak musím být náročná nejdříve sama k sobě. Pokud chci, aby byli disciplinovaní, tak jsem disciplinovaná já. Jinak vám lidé neuvěří.

Je také důležité ke každému přistupovat s úctou a respektem – ať už dotýčný pracuje na jakékoliv pozici. Je mi principiálně jedno, jestli přede mnou stojí šéf péče nebo uklízečka. Budu k nim mít respekt vždy. V neposlední řadě bych ráda zmínila důležitost pokory – s pokorou je třeba přistupovat ke všem aktivitám, ať jde o interakce mezi zaměstnanci, nebo zaměstnanců s klienty.

Při nominaci také padla zmínka o tom, že do Domova přinášíte moderní a inovativní metody. Jaká inovace se vám dosud nejvíce osvědčila? A jaké inovace teprve plánujete zavést?

Ráda bych na úvod zmínila, že záleží na tom, jaká je úroveň domova ve chvíli, kdy do něj nastupujete. Například pro někoho jsou inovací nová elektrická lůžka, ale pro někoho je to naprostý standard. Také je důležitý rozhled, který mám.

Když nevím, co mi svět umožňuje, tak to nemohu chtít. Přišla jsem do Domova, kde pracuji, ve chvíli, kdy je pro nás inovací téměř vše. A já rozlišuji ještě tzv. hardware a software. Hardware je vše, na co si lze sáhnout, software jsou mezilidské vztahy a procesy. Nastavujeme velmi mnoho věcí znovu, mnoho věcí se učíme dělat tak, jak by měly správně fungovat.

»»» 26

««« 25

A musím upřímně říct, že mí kolegové pracovali vždy dobře, jen procesy nebyly vždy dobře nastaveny. Takže my se nyní potýkáme s tím, jak co nejlépe skloubit ten software s tím, jak máme vyřešený hardware. Sídíme ve starší budově panelákového typu, která dispozičně není na úplně nejmodernější úrovni. Naši činnost tomu musíme přizpůsobovat, včetně toho, jak klienta dokážeme odvézt například na terasu. Když to shrnu, tak se snažíme o to, aby klient byl v co nejbezpečnějším prostředí. A tomu uzpůsobujeme hardware i software.

S inovacemi jistě souvisí i otázka financování.

Mám na financování sociálních služeb specifický názor – jsem asi jedna z mála, která řekne, že stát financuje sociální služby relativně dobře, peněz je dost, jen se nerozdělují tak, jak by měly. Najít peníze vyžaduje určitou iniciativu, ale když nebudu hledat, tak je nikdy nenajdu.

Jaký by měl podle vás být člověk, který zastává pozici ředitele organizace poskytující sociální služby?

Manažer by měl mít úplně stejné vlastnosti, ať už působí ve zdravotnictví, sociálních službách, nebo v průmyslu. Měl by to být člověk, který má rád lidi, protože s nimi pracuje. Ale nejenom, že s nimi pracuje, ale pracuje pro ně. Je tam od toho, aby se lidem dobře vykonávalo jejich zaměstnání. Dále – a teď se budu opakovat – je třeba mít úctu a respekt k životu. Je to o trpělivosti, toleranci, empatii, důvěře, akceptaci jiného názoru – což je velmi těžké, ale velmi důležité. A hlavně si myslím, že by manažer měl dělat vše pro to, aby si vychovával další manažery. Ve chvíli, kdy manažer dostane strach, že ho někdo přeroste, tak naprosto skončil. Za mě má správný manažer nechat lidi kolem sebe růst. Zároveň ale nesmí zapomenout zaměstnance kontrolovat.

Je něco, co by vám práci ředitelky usnadnilo?

Kdybyste se mě na stejnou otázku zeptala, když jsem začala působit v sociálních službách, tak bych něco dokázala vyjmenovat, ale nyní už ne. Cokoliv ke mně přichází, tak to řeším bez ohledu na to, jak moc těžké nebo lehké to je. Má práce mě jednoduše baví a naplňuje. Není těžká – je náročná. Každý den přichází jí výzvy. A překonávání výzev je pro mě nádherné.

Jaký moment či příběh z praxe ve vás za tu dobu, co pracujete jako ředitelka ve službách, nejvíce rezonoval?

Těch příběhů je víc. Například ten z doby covidu-19, kdy jsme se s velkým nasazením starali o naše klienty. Současně 95 % zaměstnanců v sociálních službách jsou ženy, takže se musely potýkat s tím, že často měly doma děti na online výuce. Tyto ženy vše zvládly s neuvěřitelnou noblesou – prostě jsme dále fungovali 24 hodin denně 7 dní v týdnu. A speciálně ve mně zarezonovalo, a to jsem ještě pracovala v organizaci Emin zámek v Hrušovanech nad Jevišovkou, tedy v mém prvním působišti v sociálních službách, když do tohoto zařízení pronikl covid-19. Nákaza se objevila až velmi pozdě, kolem 2. ledna 2021, a mně se stalo, že mi v určitý okamžik zůstala jedna zdravotní sestra na celý domov. Ona v sobě našla takovou sílu, že ve službě zůstala celý týden, v noci se starala o klienty a přes den spala, když bylo v zařízení víc pracovníků. Když jsme na to po roce vzpomínali při vánočním setkání, tak nás všechny přemohly emoce. Jednak kvůli tomu, jak to bylo náročné, ale také proto, že jsme to tak krásně zvládli.

Je něco, na co byste se v zařízení do budoucna ráda zaměřila?

Asi úplně na všechno. Ale konkrétně – sídlíme ve starším objektu, takže je třeba se zaměřit na opravy elektroinstalace. Ta

nás totiž brzdí v dalším rozvoji. Například bychom chtěli udělat změnu v podávání stravy, na jednotlivá patra instalovat myčky, aby se vytvořily takové malé domácnosti, ale nemůžeme to provést vzhledem k zastaralé elektroinstalaci. Nejedná se ovšem jen o hardware, ale jeho inovace nám neuvěřitelně pomůže zlepšit a zrychlit péči o klienty. Dále se zaměřujeme na paliativní přístup. Proškolujeme personál a také jsme v rámci našeho Domova – a tím bych se chtěla pochlubit – vytvořili jakési zázemí pro paliativní péči. Pojmenovali jsme ho Centrum na Polní, aby název neevokoval negativní myšlenky. Součástí je paliativní pokoj, zázemí pro rodiny, které využívají rodiny klientů, ale slouží i pro rozhovory s knězem či psychologem. A toto vnímám jako velký krok dopředu.

A poslední dotaz: Jak relaxujete?

Přemýšlím, zda vůbec odpovídám (smích). Ale musím říct, že jsem milovník detektivek. Ty čtu zásadně, když jsem s manželem na dovolené, přičemž celou dovolenou proležím na pláži s knížkou. Také miluji detektivky v televizi, vždy žertuji, že stres léčím stresem. A vcelku ráda i vařím, takže víkendy v klidu strávím v kuchyni a někdy si při tom pustím právě nějakou tu detektivku.

SENTIDA SC

Univerzální pečovatelské lůžko Sentida sc vychází vstříc náročným požadavkům ošetřovatelů a klientů. Díky atraktivnímu designu a unikátním funkcím najde uplatnění v širokém spektru pečovatelské péče.

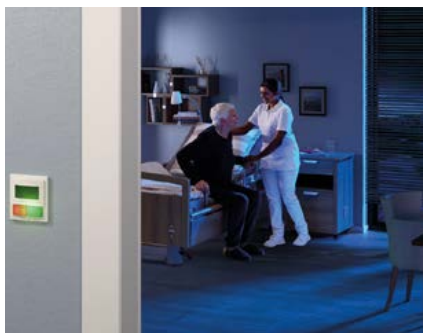
Individuální mobilizace

Udržení a podpora mobility jsou hlavní cíle profesionální péče, a to za pomoci konceptu postranic SafeFree® a mobilizačních asistentů SafeLift® a MobiStick®.

Bezpečný spánek

S funkcemi univerzálního nízkého lůžka zohledňujícími potřeby uživatelů. Nízká výška lůžka 23 cm.

Systém senzorů opuštění lůžka

Individuální podpora a bezpečnost díky inteligentní senzorové technologii.

Profesionální digitalizace

Inovativní digitální řešení pro podporu jednotlivých pečovatelských činností a komplexních procesů. Signalizace opuštění lůžka, automatické podsvícení lůžka při vstávání, monitorování vlhkosti.

Posttraumatická stresová porucha

1. díl

V minulém roce naši republiku postihly rozsáhlé povodně, které v některých regionech měly značné devastující účinky, a proto bych ráda připomněla několik důležitých informací o posttraumatické stresové poruše, označované jako PTSD podle anglického názvu Posttraumatic stress disorder. Jedná se o poruchu, která může postihnout kohokoli z nás, tedy i lidi, kteří nikdy žádné duševní problémy neměli. PTSD se totiž velmi často rozvine po výrazné stresové či zátěžové události různého druhu, může přejít do chronicity a mít také vážné následky psychosomatické.

■ **Text: MUDr. Helena Kučerová, HonDG,**
emeritní odborný psychiatr, Hranice, okr. Přerov

➤ Výskyt a příznaky

Těžkou stresovou nebo zátěžovou událostí jsou rozsáhlé přírodní katastrofy jako povodně, zemětřesení, vlny tsunami, hurikány, erupce sopek, ale také války, hospodářské krize a řada velmi osobních událostí, které daný jedinec vnímá jako těžký stres nebo velkou osobní ztrátu (úmrtí dítěte nebo jiného blízkého člověka, ale i pejska, kočičky apod., rozvod, nevěru, znásilnění, autonehodu, úraz, stanovení vážné diagnózy, např. rakoviny, chirurgickou operaci, ztrátu zaměstnání, bankrot apod.).

Některé tyto události se pro druhého člověka nemusí jevit příliš závažné, ale důležité je, jak je prožívá postižená osoba. Každý člověk je jiný a má také individuální osobní historii a osobní situaci, takže stresovou událost vnímá rovněž individuálně. **Není**

proto vhodné, aby okolní lidé v rámci snahy o podporu postiženého jeho situaci zlehčovali, protože do jeho nitra nevidí. Mám na mysli zejména různé věty typu: „Nic si z toho nedělej“, „Takový je život“, „To já jsem byl na tom hůř“, „Tak se rozveď“ apod. Někdy je lépe mlčet a jen naslouchat, nemluvit o sobě a nedávat rady. V těchto případech se opravdu pozná, kdo je empatický a kdo ne. Nevhodnými poznámkami lze totiž situaci ještě zhoršit a postiženému místo pomoci ublížit.

Po katastrofické události nejprve vzniká akutní reakce na stres. Ta může mít několik podob, které se různí opět podle individuální dispozice jedince. Může se jednat o velmi prudkou reakci zoufalství s plácem a nářkem, bitím se v prsa, trháním si šatů nebo vlasů, což může trvat i několik hodin do vyčerpání organismu. Může následovat spánek, nebo naopak neklid s pobíháním či útekem. Útěk (fuga) někdy nastane ihned po události. Např. po autohavárii dotýčný uteče z místa neštěstí, útekem se zklidní,

začne uvažovat a k autu se vrátí. Jindy naopak dojde k tzv. emočnímu ztlumu, kdy postižený zachová klid, emoce ztlumí a začne ihned rychle jednat k nápravě situace. To je reakce vysoce adaptivní, kdy např. při vlakovém neštěstí nebo po zemětřesení člověk začne ošetřovat raněné, chová se logicky, prakticky a klidně a pomáhá zachráně ostatních. To ovšem neznamená, že emoce nemá, jen je utlumí, ale ony na něj dopadnou později se vši silou, takže se často zhroutí vyčerpáním.

Po odeznění této akutní reakce, která trvá hodiny až dny, výjimečně několik málo týdnů nastává vlastní posttraumatická stresová reakce, která se projevuje především poruchami spánku a neschopností na událost zapomenout. Vzpomínky se postiženému vracejí a událost se mu „přehrává“ před očima jako film (flashback). U pacientů, kteří se léčí pro vážnou psychickou poruchu, jako je velká deprese, schizofrenie nebo demence, se může tato porucha v těchto zátěžových situacích zhoršit. Psychotický stav však může propuknout i u lidí dosud zcela zdravých jako tzv. reaktivní psychóza (o té si povíme příště). Typickým příznakem PTSD je také obrovská nechuť postiženého člověka vracet se na místo nešťastné události. Nejzávažnějšími příznaky jsou však sebevražedné myšlenky a nejednou i dokonané suicidium.

➤ Příklady PTSD

Příběh č. 1: Jedna moje kamarádka exekuci přišla o rodinný domek, který postavil její dědeček a v němž se narodila a bydlela, a ve stáří se s manželem museli vystěhovat. Ještě dva roky poté kamarádka nebyla schopna jít okolo tohoto domku ani do příslušné ulice a do nedalekého obchodu. Celou nešťastnou záležitostí se stále trápila, dostala rakovinu a zemřela. Její manžel brzy nato spáchal sebevraždu.

Příběh č. 2: Jiná moje kamarádka byla léčena chemoterapií a po jejím skončení nebyla schopna chodit do stejných prostor, kde probíhala léčba, na kontroly. Při pouhé představě, že se tam má vrátit, ji bylo na zvracení a celkově nevolno. Když po roce již nebylo zbytí a musela se dostavit na povinnou kontrolu, tak při příchodu do čekárny plné pacientů s podobnými diagnózami, jako měla sama, se jí podlamovala kolena a nemohla dýchat. Až teprve za další rok úspěšného boje s rakovinou se do stejných míst vrátila bez problémů.

Po katastrofické události nejprve vzniká akutní reakce na stres. Ta může mít několik podob, které se různí opět podle individuální dispozice jedince.

Příběh č. 3: Se skvělým příkladem PTSD se můžeme setkat v knize významného amerického lékaře Victora Heisera (1), který líčí svůj zážitek z průtrže prehrady v Johnstownu roku 1889, kdy voda zničila jejich město a utonuli v ní jeho rodiče a přátelé: „Ze svého stanoviště spatřil jsem vysokou stěnu postupující neuvěřitelnou rychlostí ulicí souběžnou s údolím. Nevypadalo to ani jako voda; byla to temná hmota, v níž vířily domy, vozy, stromy a zvířata. Když se stěna přivalila tokem k Washingtonově ulici, dům mého dětství byl před mýma očima rozdrcen jako vaječná skořápka a mohl jsem vidět, jak zmizel...”

Byl jsem zvědav, jak dlouho bude trvat, než se dostanu na onen svět... právě v okamžiku, kdy jako zázrakem jsem se octl na střeše domu naší sousedky, začaly se stěny bortit... Klesal jsem dolů i se střechou, ale zachránil jsem se tím, že jsem se vyšplhal po šikmé ploše vzhůru a než se dům úplně rozpadl, vynořil se další dům vedle mne. Zachytil jsem se kymácejícího okraje střechy a tíha vlastního těla zvolna umrtvovala svalstvo mých paží. Ještě po letech vracely se mi sny, v nichž jsem vždy znovu a znovu prožíval strašlivý pocit, že visím na okraji střechy s nehty zarytými hluboko do deštěm změkklých šindelů s vědomím, že se nakonec přece jen musím vzdát. Když konečně svaly povolily, klesal jsem bezmocně do prázdna. Ale byl jsem znovu zachráněn...”

Dr. Heiser přišel tehdy o oba rodiče a veškerý majetek a zůstal na světě zcela sám, protože jiné příbuzné neměl. Přesto se mu podařilo s velkým úspěchem vystudovat medicínu, stal se lékařem Námořní nemocniční služby a později expertem na boj s infekčními nemocemi (cholera, mor, malárie aj.) v mnoha zemích světa.

» Léčení

Příběh dr. Victora Heisera je příkladem konstruktivního zvládnutí PTSD. Ne každému se to podaří. Moje kamarádka (z příběhu č. 1) naopak upadla do chronické deprese, která s velkou pravděpodobností

přispěla k jejímu malignímu onemocnění a úmrtí. Obě tyto tragédie pak měly za následek sebevraždu jejího manžela. I takové životní osudy jsou. Proto diagnózu PTSD nelze podceňovat a je třeba ji zavčas léčit, a ještě lépe ji předcházet. V každém případě považuji za správné postiženým lidem nabídnout nejen psychoterapeutickou pomoc, ale také léky. Mnozí říkají, že léky nepotřebují, že těžkosti zvládnou sami. Někteří lidé léky odmítají zásadně, že jsou to „jedy“. Nicméně podávání mírných dávek léků po určitou omezenou dobu je pro organismus jen minimálně zatěžující, zatímco život v protražovaném stresu je daleko nebezpečnější. Nebezpečné a naprosto nevhodné je také domácí „lčení“ alkoholem, k němuž někteří utíkají. Ale o tom zase příště.

Literatura:

1. Heiser V. *Odyssea amerického lékaře*. Praha: Julius Albert 1938, s. 8.
2. Kar N., Jagadisha, Sharma PSVN, et al. *Mental Health Consequences of the Trauma of Super-Cyclone 1999 in Orissa*. *Indian Journal of Psychiatry* 2004; 46(3): 228–237.
3. Kučerová H. *Reakce pacientů psychiatrické ambulance na povodně v roce 1997*. *Česká a slovenská psychiatrie* 1999; 95(7): 476–472.
4. Kučerová H. *Bolest v psychiatrii*. Praha: Galén 2018, s. 38–62.
5. O'Donnell ML., Varker T., Creaer M., et al.: *Exploration of Delayed-Onset Posttraumatic Stress Disorder After Severe Injury*. *Psychosomatic Medicine* 2013; 75(1):68–75.
6. Pyari TT., Kutty V., Sarma PS. *Risk factors of posttraumatic stress disorder in tsunami survivors of Kanyakumari District, Tamil Nadu, India*. *Indian Journal of Psychiatry* 2012; 54: 48–53.
7. Vevera J., Zajícová M., Král P. *Práce se stresem*. *Vesmír* 2021; 100(2): 88–92.

Poradna konceptu Bazální stimulace

Na dotazy čtenářů odpovídá **PhDr. Karolína Maloňová, Ph.D.**, certifikovaná lektorka a supervizorka, jednatelka INSTITUTu Bazální stimulace podle Prof. Dr. FRÖHLICHA, s. r. o.

Dotaz:

Pracuji v dětském denním stacionáři. Mezi našimi klienty máme jednoho chlapce, který je velmi hyperaktivní. Ráda bych ho zklidnila. Můžete mi poradit, které techniky bazální stimulace by byly vhodné? Absolvovala jsem u vás základní i nástavbový kurz. Děkuji za odpověď.

M. K., pracovník v sociálních službách

Odpověď:

Ke zklidnění dítěte s hyperaktivitou doporučuji z konceptu Bazální stimulace dvě techniky. Somatickou zklidňující stimulaci a Masáž stimulující dýchání. V Bazální stimulaci se snažíme jít s klientem „společnou cestou“, to znamená v „jeho rytmu“. Proto u obzvláště hyperaktivních dětí začínáme nejprve s technikou Masáže stimulující dýchání, a to přes oděv. Během aplikace techniky jsme v pohybu spolu s dítětem. Pokud je dítě neklidné a pohybuje se, pohybujeme se s ním, chodíme za ním a masáž provádíme při společném pohybu. Časem se dítě většinou zastaví, zklidní a nechá si masáž chvíli aplikovat. Pokud se ovšem zase začne pohybovat, nechte ho. Příště možná bude interval zklidnění delší. Postupně docílíte díky kontaktu na zádech prostřednictvím Masáže stimulující dýchání alespoň chvilkového zklidnění dítěte. Poté můžete zkusit navázat somatickou zklidňující stimulací. Z praxe znám případy, kdy tento postup pomohl výrazně zklidnit děti s hyperaktivitou.

Nicméně podávání mírných dávek léků po určitou omezenou dobu je pro organismus jen minimálně zatěžující, zatímco život v protražovaném stresu je daleko nebezpečnější. Nebezpečné a naprosto nevhodné je také domácí „lčení“ alkoholem, k němuž někteří utíkají.

Personální krize v sociálních službách pokračuje

Nedostatek pracovníků v sociálních službách se mezi lety 2023 a 2025 nejenže nevyřešil, ale naopak se mírně prohloubil. Aktuálně v sociálních službách chybí více než 3 000 pracovníků, přičemž nedostatek pracovníků hlásí více než polovina organizací, které se do dotazníkového šetření zapojily. Dotazníkové šetření realizovala Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR (APSS ČR) již v druhé polovině letošního ledna. Nejčastějšími problémy v sociálních službách jsou nedostatek kvalifikovaného personálu, zejména zdravotních sester a pečovatelských pracovníků, dále nízké mzdy, náročnost práce a nedostatek finančních prostředků, které odrážejí potenciální zaměstnance a způsobují vysokou fluktuaci.

■ **Text: Ing. Simona Matějková,**
projektová manažerka APSS ČR,
a **Ing. Petra Cibulková,** šéfredaktorka

Dotazníkové šetření probíhalo ve dnech 14.–26. ledna 2025, přičemž APSS ČR získala odpovědi od 625 zařízení sociálních služeb. V roce 2023 chybělo celkem 2 063 pracovníků, přičemž kvalifikovaný odhad přepočítaný pro celý sektor byl 2 827. V roce 2025 tento počet vzrostl na 2 204 pracovníků (dle odpovědi respondentů), s přepočteným kvalifikovaným odhadem pro celý sektor 3 019. Nejvíce chyběli pracovníci v sociálních službách – v roce 2023 to bylo 953 (resp. 1 306) pracovníků, zatímco v roce 2025 již 1 103 (resp. 1 511). Zdravotničtí pracovníci byli druhou nejvíce chybějící skupinou – v roce 2023 jich chybělo 517 (resp. 708), v roce 2025 pak 526 (721). Největší nedostatek pracovníků byl v roce 2023 v organizacích zřizovaných krajem (65 %) a církví (64 %), zatímco v roce 2025 to byly organizace zřizované obcí (76,3 %), krajem (63,6 %) a církví (60,9 %).

„Personální situace v sociálních službách se mírně zhoršuje. Ačkoliv chybí aktuálně více než 3 000 pracovníků (což představuje zhruba 2,2 %), nejsme na tom tak špatně jako řada západoevropských zemí,“ uvádí Jiří Horecký, prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR.

Pokud se podíváme, jaká je situace v jednotlivých krajích, navíc v porovnání s rokem 2023, kdy APSS ČR nedostatek pracovníků v sociálních službách zjišťovala také,¹ pak nejvíce odpovědi letos přišlo z Moravskoslezského kraje (86) a Středočeského kraje (82). V roce 2023 to bylo naopak, kdy nejvíce odpovídali poskytovatelé z kraje Středočeského (83) a Moravskoslezského (77). V rámci dotazníkového šetře-

ní APSS ČR také zjišťovala, jaká je situace s ohledem na zaměstnávání pracovníků ukrajinské národnosti. Data ukazují, že podíl organizací zaměstnávajících ukrajinské pracovníky vzrostl z 35 % v roce 2023 na 38,1 % v roce 2025, což představuje 751 pracovníků, z nichž 342 je v režimu dočasné ochrany. Přesto však stále více než polovina organizací ukrajinské pracovníky nezaměstnává.

„Mezi hlavní důvody, proč je v sociálních službách nedostatek zaměstnanců, patří nízká atraktivita sektoru, fyzicky a psychicky náročná práce, ale i nízká úroveň odměňování,“ doplňuje Jiří Horecký.

To potvrzují i odpovědi poskytovatelů sociálních služeb v dotazníkovém šetření. Kromě nedostatku kvalifikovaného personálu a nižších mezd je v sociálních službách zásadním problémem zvyšující se věk stávajícího personálu a nedostatečný zájem

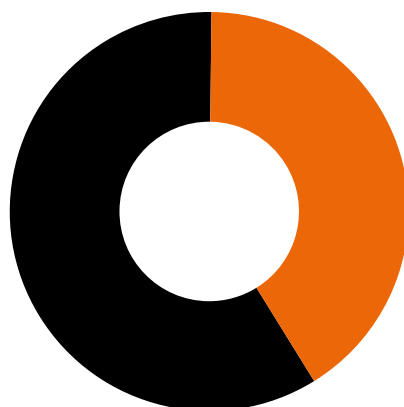
mladých lidí o práci v tomto sektoru. Nedostatek kvalifikovaných pracovníků má negativní dopad na kvalitu poskytovaných služeb, je proto nezbytné, aby se tomuto problému věnovala zvýšená pozornost a hledala se efektivní řešení, která by mohla situaci zlepšit.

Výsledky průzkumu jsou k dispozici na webu APSS ČR v sekci Asociace → Aktuality.

► Vybrané komentáře od poskytovatelů sociálních služeb

■ Momentálně máme všechny pracovní pozice obsazeny, ale bohužel ne vždy se hlásí dostatek žadatelů odborně i mentálně schopných zastávat jisté pozice, což začíná být problém. Dochází k velké fluktuaci, což nabourává kolektiv, stává se i to, že pracovník nastoupí a za den dva končí. A jde o zaměstnance napříč službami a profesemi – účetní, ekonom, sociální pracovník, PSS. Jelikož máme služby pobytové, ambulantní i terénní, je v poslední době těžké sehnat schopné pracovníky. U nás jako příspěvkové organizace je velký problém sehnat mzdovou účetní a ekonomku, kdy odlišnosti od jiných forem založení organizace jsou velké a mnohé nejsou i po zapracování ochotné zůstat na pozici.

Graf č. 1: Nedostatek pracovníků napříč profesemi ve vaší organizaci

Graf č. 2: Počet organizací, které zaměstnávají pracovníky ukrajinské národnosti

¹ V roce 2023 APSS ČR získala odpovědi od 677 poskytovatelů sociálních služeb.

- Dlouhodobě je největší problém zaměstnat kuchaře/kuchařku. Ostatní profese jsou v dostatečném počtu, většinou.
- Máme sice dostatek pracovníků, tj. v současné době obsazeny všechny pracovní pozice, ale máme problém při hledání nových pracovníků – nejsou to vhodné kandidáti, nechtějí chodit na směny a vůbec ne na nepřetržitý provoz, těsně před nástupem si to rozmyslí, hlásí se

jenom lidi se základním vzděláním, úroveň uchazečů se snižuje a do budoucna máme velké obavy o složení pracovního týmu. Vzhledem k nízkému finančnímu ohodnocení PSS zájem o tuto profesi klesá a s uchazeči o práci nebude možné plnit požadavky zákona o sociálních službách, prostě na to nebudou mít mentální kapacitu.

Právní poradna

Na dotazy odpovídá právník školských odborů Mgr. Ing. Vít Berka.

Těhotenství a ochranná doba
Zaměstnankyni byla doručena výpověď z důvodu pozbytí zdravotní způsobilosti (§ 52 písm. e) zákoníku práce). Ovšem osm dní po uplynutí výpovědní doby přinesla zaměstnankyně lékařskou zprávu, podle které byla v den skončení pracovního poměru (ovšem ne v den skončení výpovědi) těhotná. Zaměstnankyně namítá, že pracovní poměr neskončil. Jak tuto věc posoudit?

Pokud bude na základě lékařského potvrzení prokázáno, že zaměstnankyně byla ke dni, ke kterému měl uplynout výpovědní doby skončit pracovní poměr, těhotná, nelze dovodit jiný závěr, než že ke skončení pracovního poměru ještě nedošlo a tento pořad trvá. Jak totiž vyplývá z povahy zmíněné ochranné doby a rovněž tak z judikatury Nejvyššího soudu, pro uplatnění právní úpravy zákazu výpovědi včetně případu prodlužování pracovního poměru dle ustanovení § 53 odst. 2 zákoníku práce není rozhodující, zdali v předmětném okamžiku zaměstnavatel či zaměstnankyně o těhotenství věděly, či nikoliv. Proto nemůže účinkům této právní úpravy zabránit ani fakt, že ke zjištění těhotenství zaměstnankyně došlo až po dni, k němuž by jinak – nebýt ochranné doby – pracovní poměr skončil.

V této souvislosti je třeba poznamenat, že z lékařského potvrzení by mělo vyplývat, kdy nejspíše došlo k početí dítěte a kdy tedy těhotenství jako ochranná doba začalo. To má význam pro určení, kdy se běh výpovědní doby přerušil a kolik kalendářních dnů jejího trvání tak doběhne po skončení ochranné doby (resp. ochranných dob, protože jimi jsou též mateřská dovolená a rodičovská dovolená, které bude zaměstnankyně v souvislosti s porodem a následnou péčí o dítě zřejmě čerpat).

Dotaz a odpověď byly převzaty z Týdeníku ŠKOLSTVÍ (číslo 1/2 z 13. ledna 2025) z rubriky Právník radí.

Tabulka č. 1: Nedostatek pracovníků v sociálních službách dle krajů

Kraje	Počet chybějících pracovníků ¹ (v absolutních hodnotách)	Kvalifikovaný odhad za celý sektor ² (v absolutních hodnotách)
Hlavní město Praha	266	364
Jihočeský kraj	123	169
Jihomoravský kraj	218	299
Karlovarský kraj	34	47
Kraj Vysočina	132	181
Královéhradecký kraj	132	181
Liberecký kraj	62	85
Moravskoslezský kraj	215	295
Olomoucký kraj	133	182
Pardubický kraj	95	130
Plzeňský kraj	108	148
Středočeský kraj	326	447
Ústecký kraj	140	192
Zlínský kraj	220	301
Celkem	2 204	3 019

¹ U poskytovatelů sociálních služeb, kteří se zapojili do dotazníkového šetření.

² Kvalifikovaný odhad zohledňuje velikost zařízení, která se zapojila do průzkumu, za použití kritéria velikosti daného zařízení z pohledu počtu zaměstnanců. Tímto konstruktem lze abstrahovat potřeby celého sektoru s použitím koeficientu 1,37.

Tabulka č. 2: Nedostatek pracovníků v sociálních službách dle pracovního zařízení

Pracovní zařízení	Počet chybějících pracovníků ² (v absolutních hodnotách)	Kvalifikovaný odhad za celý sektor ⁴ (v absolutních hodnotách)
Pracovníci v sociálních službách	1 103	1 511
Sociální pracovníci	227	311
Zdravotničtí pracovníci (všeobecná sestra, lékař, fyzioterapeut, ergoterapeut, nutriční terapeut aj.)	526	721
Pedagogičtí pracovníci	32	44
THP pracovníci (administrativní pracovník, ekonom aj.) a manuální pracovníci (řidič, údržbář, kuchař, pracovník úklidu, prádelny aj.)	316	433
Celkem	2 204	3 019

¹ U poskytovatelů sociálních služeb, kteří se zapojili do dotazníkového šetření.

² Kvalifikovaný odhad zohledňuje velikost zařízení, která se zapojila do průzkumu, za použití kritéria velikosti daného zařízení z pohledu počtu zaměstnanců. Tímto konstruktem lze abstrahovat potřeby celého sektoru s použitím koeficientu 1,37.

FLEXIBILNÍ ZÁSTĚNY FUNKČNOST, ESTETIKA, HYGIENA

REVOLUČNÍ ŘEŠENÍ PRO SOCIÁLNÍ SLUŽBY A ZDRAVOTNICTVÍ

- Flexibilita použití: Mobilní varianty pro přemísťování nebo pevná montáž pro stabilní řešení.
- Estetické prostředí: Zvyšují kvalitu prostředí a přispívají ke spokojenosti klientů i personálu.
- Maximální hygiena: Omyvatelné přímo na místě. Zapomeňte na praní textilních závěsů.

MOŽNOSTI POTISKU ZÁSTĚN

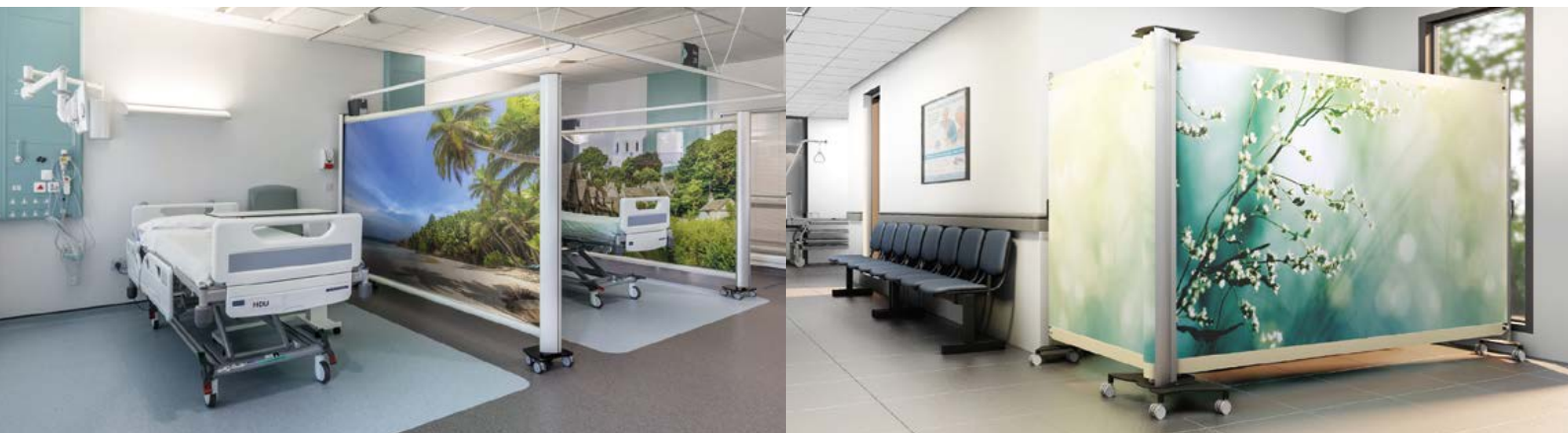
- celoplošný tisk
- obrázek z katalogu
- částečný tisk
- vlastní fotografie

MOŽNOSTI PODKLADU ZÁSTĚN

- bílý podklad - zajištění soukromí
- transparentní podklad - propouští světlo

POZOR! OD 01. 01. 2026 ZMĚNA V ZÁKONĚ O SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH

Nová povinnost v § 88: "I) Respektovat a chránit soukromí, integritu a důstojnost osob, kterým poskytují sociální službu."

REVOLUCE V OCHRANĚ SOUKROMÍ A HYGIENĚ: FLEXIBILNÍ ZÁSTĚNY PRO SOCIÁLNÍ SLUŽBY A ZDRAVOTNICTVÍ

V moderních sociálních službách hraje soukromí, hygiena a efektivita klíčovou roli. Tradiční látkové zástěny, ačkoliv dlouho využívané, přinášejí řadu problémů, od vysokých nákladů na údržbu až po zdravotní rizika spojená s jejich častou výměnou. **Přichází řešení, které mění pravidla hry** – flexibilní zástěny, inovativní alternativa, která přináší řadu výhod nejen pro klienty, ale i pro pečovatelský personál.

Na první pohled může být pořízení flexibilní zástěny vyšší investicí než u klasických zástěn, ale pokud se podíváme na dlouhodobé náklady, výhody jsou jasné. Látkové zástěny vyžadují pravidelnou výměnu, čištění a údržbu, což znamená vysoké provozní náklady. Flexibilní zástěny však eliminují potřebu praní, jejich hladký povrch stačí otřít dezinfekcí. Zatímco látkové závěsy se mění několikrát ročně, tyto zástěny vydrží dlouhé roky. **Flexibilní zástěny jsou dlouhodobě udržitelné** – jsou vyrobeny z recyklovaného hliníku a oceli, lze je plně recyklovat po skončení jejich životnosti a šetří energii a vodu, protože nevyžadují průmyslové praní.

V pečovatelských zařízeních je prevence infekcí zásadní. Látkové zástěny přicházejí do kontaktu s desítkami klientů a mohou obsahovat nebezpečné bakterie. Flexibilní zástěny oproti tomu mají hladký povrch, který nepohlcuje mikroorganismy. Jsou odolné vůči dezinfekčním prostředkům, UV světlu i alkoholu a mají pouze jeden dotykový bod – madlo, které lze snadno dezinfikovat. To znamená **méně rizik, více bezpečí a snížení výskytu nákaz**.

Díky **možnosti potisku** zástěn různými obrazy a grafikou lze atmosféru prostoru radikálně změnit. Vědecké studie potvrzují, že vizuální prvky mohou **snížit stres**, případně **urychlit hojení**. Zároveň mohou sloužit jako **orientační prvek** pro seniory a klienty s demencí. Od uklidňujících přírodních motivů až po veselé ilustrace – zástěny přinášejí nejen soukromí, ale i **pozitivní psychologický efekt**.

Teleskopická konstrukce zástěn zajišťuje **větší soukromí** než běžné zástěny. Na rozdíl od nich se samy neotevírají, nelze je náhodně odhrnout a poskytují **stabilní ochranu**. Navíc jsou snadno přemístitelné, což umožňuje přizpůsobit prostor aktuálním potřebám a vytvářet kdekoli dočasné soukromí.

Mezi časté námitky patří otázky ohledně ceny, stability a praktičnosti. Pokud započítáte náklady na praní a výměnu látkových zástěn, flexibilní zástěny se zaplatí už během několika let a **ušetří desítky tisíc korun na jedno lůžko**. Někteří se obávají, že zástěna není dokonale rovná, ale tento kompromis mezi pevností a flexibilitou umožňuje snadné zasunutí. Pokud jde o velikost, existují různé modely, včetně těch, které se připevní na stěnu a minimalizují prostorovou náročnost. Díky strategickému rozložení hmotnosti v základně je zástěna **vysoce stabilní**.

Flexibilní zástěny přináší nejen do sociálních služeb revoluci v ochraně soukromí, hygieně a efektivitě. Jsou **ekonomicky výhodné, ekologicky šetrné a přizpůsobitelné** jakémukoli prostředí. Ať už jde o domov pro seniory, rehabilitační centrum nebo nemocnici, s těmito zástěnami bude prostor bezpečnější, praktičtější a vizuálně přívětivější.

Chcete se dozvědět více? Kontaktujte nás a zjistíte, jak mohou flexibilní zástěny změnit i Vaše prostředí.

To byl jenom vtip aneb O obtěžování znovu

V minulém dílu seriálu jsme se podívali na to, co je obtěžování a jak se proti němu vymezit. Pojďme se dnes zaměřit na to, co může přijít potom, a co dělat, pokud pro mě přímá konfrontace není v daném okamžiku možná. Dotkneme se i toho, jaká specifika má obtěžování v rámci pečovatelských profesí.

■ **Text: Barbora Vodochodská Machková,**
instruktorka sebeobran
v Moderní sebeobraně

Připomeňme si příklad z minule. Při intimní hygieně vám klient vypráví o svém sexuálním životě. Vám je to nepříjemné, a tak se rozhodnete zareagovat a klientovi řeknete, ať vám takové věci neříká.

➤ Ale, to byl jenom vtip...

V ideálním případě dojde k tomu, že se vám dotyčný omluví. Může jít o nevědomé překročení hranic, prostě mu jen nedošlo, že to může být nevhodné. Ne vždy bude ale rozřešení takto jednoduché. Obtěžující si může chtít zachovat svoje ego a z konfrontace vyjít „vítězně“ – a to se v očích mnoha neslučuje s přiznáním chyby a omluvou. Častou reakcí může být snaha zakrýt nevhodné chování vtipem nebo se snažit tvrdit, že to tak nemyslel: „To byl jen vtip, tak nebuďte tak vážná a zasmějte se tomu se mnou.“ „To jste ale úplně špatně pochopila, to byl jako kompliment!“ Můžeme také být označeni za přecitlivělé: „Vždyť se zas tak moc nestalo, jen jsem vás chtěl trochu pobavit, a vy hned reagujete takhle...“ Obtěžující může přejít i k urážkám nebo k vulgaritám: „A myslíte, že vás bych jako chtěl, jo? To jste teda špatně pochopila, paninko.“

Vzpomeňme si na definici obtěžování.

Pokud vás dané chování obtěžuje, je to obtěžování, bez ohledu na to, zda to dotyčný myslel jako vtip, nebo ne. Za vtip se často schovává i jiné nevhodné chování. Rasistický nebo sexistický vtip ale není méně nevhodný jen proto, že jde o vtip – rasismus nebo sexismus (nebo jiná nevhodná forma vyjadřování, doplňte si sami) tím z vyjádření nezmizí. A obtěžování není o nic méně obtěžující, pokud má formu vtipu (ať už to znamená cokoli).

I tady je třeba stát si za svým. Bez ohledu na to, jak obtěžující svůj výpad obhazuje, trvejte na tom, že je to nevhodné a že vás to obtěžuje. Nenechte se rozhodit tím, že to bude obhajovat jako vtip nebo kompliment, a věrte svým pocitům – když slyšíte vtip, tak se zasmějete, u obtěžování naopak zažíváte řadu jiných pocitů, které rozhodně příjemné nejsou. Reagujte přesvědčivě a znovu svou reakci zopakujte: „Říkám, že mi to není příjemné, ať je to vtip, nebo ne. Už mi to neříkejte.“

➤ Když přímá konfrontace není možná

Ne vždy můžete konfrontovat obtěžujícího přímo. V danou chvíli třeba nemáte dostatek kapacity na to, abyste situaci řešili. Nebo můžete mít pocit, že by to pro vás nebylo bezpečné, že by se situace mohla eskalovat. Také můžete mít obavy, že by si na vás obtěžující stěžoval a že by to ohrozilo

lo vaši práci. Přímá konfrontace však není jediná možnost.

Jednou z cest je probrat obtěžování s danou osobou při dalším setkání. Výhodou je, že si rozhovor můžete naplánovat – vy jste ten, kdo vybírá, kdy proběhne, a vyhnete se tak nepříjemnému zaskočení, které často vede k tomu, že nedovedete zareagovat. Rozhovor si můžete předem přehrát a vymyslet si reakce na různé scénáře. Postupovat potom můžete třeba takto: „Minule jste mi vyprávěl o svém sexuálním životě a chci se k tomu vrátit. Bylo mi to velmi nepříjemné a nechci, aby se to opakovalo. Takové věci mi už neříkejte.“ Držte se tedy návodu z minulého čísla – obtěžujícímu popište, co vám vadilo, a dejte mu pokyn, ať to neopakuje.

Pokud nechcete volit přímou konfrontaci, můžete řešit situaci i se svými nadřízenými nebo kolegy. V kolektivu nejspíš zjistíte, že nejde o ojedinělý případ a že s daným člověkem má nepříjemné zkušenosti víc lidí. I u společensky propíraných kauz veřejně známých osobností se často ve svědectvích ukazuje, že se o obtěžujícím chování dlouho vědělo a že se tole rovalo, dokud se nenašla odvážná duše, která se rozhodla tento status quo narušit a situaci řešit. To je pak ideální příležitost využít kolektivní sílu a jít se svými zážitky za vedením – pokud vás bude víc, je větší šance, že se dané chování bude řešit, neboť to na vedení vyvíjí větší tlak. O tom, jak z vedoucích pozic i jako kolega/kolegyně co nejlépe podpořit ty, kdo jsou terčem obtěžování, si povíme v dalším pokračování.

➤ Nenechávejte si obtěžování pro sebe

Ať už se v danou chvíli vymezíte, či nikoli, doporučujeme se poté někomu svěřit. Obtěžování může být velmi nepříjemné a může ve vás zůstat hodně dlouho. Studentky a studenti Moderní sebeobran často mluví o tom, že si i po několika letech dopodrobna pamatují třeba to, co měli na sobě nebo jaké bylo počasí, když je někdo obtěžoval. Může to ovlivnit i vaše chování – můžete se vyhýbat situacím nebo místům, ve kterých vás někdo obtěžoval, můžete měnit svoje návyky nebo si nebrat oblečení, které jste v danou chvíli měli na sobě. Obtěžování vám tak může brát svobodu.

Nenechávejte si proto tyto zážitky pro sebe, může vám pomoci, když se o ně s někým podělíte. Můžete zjistit, že má podobnou zkušenost, nebo si můžete společně jen

zanadávat, jaký je ten člověk „hnusný prasák“ – i to může být často úlevné.

» Vinu má vždy obtěžující

Svěření vám může pomoci, ale je třeba upozornit i na to, že se nemusíte dočkat podpůrné reakce. Obtěžování je ve společnosti často zlehčováno a stejně jako u sexualizovaného násilí se u něj mnohdy hledá vina na straně obtěžovaného. Může se stát, že ten, komu se svěříte, bude mít na věc podobný náhled nebo bude situaci zlehčovát: „A cos čekala, když mu myješ penis?“ „Tak by tě to snad mělo potěšit, ještě ve tvém věku...“ „A když jsi měla takovýhle tričko, co jako řešíš?“ „Ježiš, tak ti dal ruku na zadek, tak se zas tak nestalo, ne?“ Na tomto místě je třeba zdůraznit, že na obtěžování (stejně jako u sexualizovaného násilí) **nese vinu vždy obtěžující** (resp. násilník). Ať máte na sobě cokoli nebo když v rámci péče provádíte činnosti související s intimní oblastí, nedává to druhému právo vás obtěžovat. Pokud se vám dostane podobné reakce, doporučujeme použít variantu komunikace s obtěžujícím a trvat si na svém, že vás to obtěžuje a že vám to bylo nepříjemné. A příště už budete vědět, že dotýcnou si jako důvěrníci nevyberete...

» Syndrom hodné holky aneb Nebudu dělat vlny (a v péči obzvlášť)

I když se návod z minulého čísla může zdát poměrně jednoduše aplikovatelný, v praxi narážíme na společenský tlak, který nám může zabránit v reakci, obzvlášť pokud jsme ženy. Jsme totiž často už od mala vychovávány k tomu, abychom byly „hodné holky“, abychom nedělaly scény. A to se nám vybavuje přesně ve chvíli, kdy nám někdo překračuje hranice. I když je nám to nepříjemné, zazní nám v hlavě právě tato poučka. A jsme hodné holky a necháme si to líbit, i když na to pak často myslíme a trápí nás to.

V pečovatelských profesích může v otázce obtěžování ze strany klienta tento společenský tlak být doplněn ještě tlakem etickým – jsem tu pro klienta, co když si mou reakci vyloží jako neslušnou? Co když budu mít problémy, když se ozvu? Co když zůstane klient bez přístupu k péči, pokud se jeho chování rozhodnu řešit s vedením?

Odkážu se zde znovu k důležitosti bránit si svoje hranice a dopadům na psychické zdraví, které může překračování hranic mít. Péče může být kvalitní jen v případě, že budeme péči věnovat i sobě. A formou

péče může být i to, že si bráníme svoje hranice. Na základě pravidel z minulého čísla to navíc zvládneme udělat slušně.

Naneštěstí se může stát, že si na nás klient bude stěžovat a že se kvůli své reakci ocitneme „na koberečku“. I zde nám mohou být k užítku pravidla komunikace – pomohou nám totiž přesně popsat, jak dialog probíhal, dovedeme díky nim dobře formulovat, co se dělo. A také nám dají oporu, abychom mohli obhájit, proč jsme se vymezili. I vedení můžeme popsat, co nám vadilo a proč.

Mnohdy může dojít ke snaze přispět k řešení tím, že se situace zlehčí („Ano, to je nepříjemné, ale zas tak moc se snad nestalo...“) nebo se řešení přehodí na pečující osobu („Tak si to s ním vyříkujte...“).

V příštím čísle se podíváme na to, jak lze v podobných situacích podpořit obtěžovanou osobu. Lze nastavit prostředí, ve kterém se nebudou obtěžované a obtěžování bát o své zkušenosti mluvit, a kde i potenciální obtěžující budou vědět, že jejich obtěžující chování není vhodné. Všem, kteří obtěžování zažili, přeju, aby v podobných situacích našli u vedení a v kolektivu podporu.

INZERCE

SIVAK medical technology s.r.o.

Jana Masaryka 1713
500 12 Hradec Králové
www.sivak.cz

Obchodní zástupci:

Dominik Mitana

obchodní zástupce pro Ústecký, Liberecký,
Královéhradecký, Pardubický a Zlínský kraj
tel.: +420 731 151 912
e-mail: d.mitana@sivak.cz

Daniel Švarc

obchodní zástupce pro kraj Hlavní město Praha,
Středočeský, Karlovarský, Plzeňský a Jihočeský kraj
tel.: +420 739 319 467
e-mail: d.svarc@sivak.cz

Mgr. Tomáš Kyral

obchodní zástupce pro Kraj Vysočina,
Jihomoravský, Olomoucký a Moravskoslezský kraj
tel.: +420 731 170 060
e-mail: t.kyral@sivak.cz

ELYSEE II

polohovací křeslo
s bubnovými brzdami

- velká přední a zadní kola
- sedák s pamětíovou pěnou
- anatomický krční polštář
- 4-bodový bezpečnostní pás
- inovované opěrky nohou
- nosnost 130 kg

Nyní v nových barvách!

DUOPLLOT

antidekubitní matrace

- do III. stupně dekubit (NORTON)
- 90x200x12 cm
- včetně potahu inkoair®

OCEAN ERGO VIP

modulární sprchovací židle
s naklápěním -5° až 40°

- nosnost 150 kg

Vzhled a konfigurace výrobků uvedené v tomto propagačním materiálu jsou pouze ilustrativní. Pro detailní informace kontaktujte společnost SIVAK medical technology s. r. o.

Dramaterapie – Smyslová postižení

Smyslová postižení patří mezi zdravotní postižení, která můžeme obecně definovat jako ztrátu nebo poškození určitého orgánového systému, v důsledku čehož dochází k narušení, omezení či úplné absenci některé ze standardních funkcí. Postižení se však neprojeví pouze poruchou fungování daného orgánového systému, ale ovlivní vývoj celé osobnosti.

■ **Text:** Mgr. et Mgr. Kristýna Hlaváčová, školní psycholožka, dramaterapeutka, učitelka, průvodkyně dětí i rodičů v lesním klubu, lektorka sebezkušenostních, vzdělávacích, zážitkových, adaptačních a stmelovacích kurzů pro děti, dospívající i dospělé

Fotografie: Akademie Alternativa, s. r. o.

Znevýhodnění, které v důsledku postižení u daného jedince vzniká, můžeme rozdělit na primární a sekundární. Primární zahrnuje chorobné změny omezující předpoklady k rozvoji normálních funkcí a sekundární vzniká jako důsledek působení různých, zejména sociálních faktorů souvisejících s primárním postižením. Zdravotní postižení může být vrozené, či získané později. Vrozené postižení významně ovlivňuje vývoj jedince, ale zároveň není tak subjektivně traumatizující jako později získané postižení, kdy může člověk srovnávat, uvědomovat si ztrátu a svůj aktuální stav hodnotit jako horší. Z objektivního hlediska je zde však výhoda zachování dřívějších zkušeností, dovedností, případně sociálních kompetencí.

➤ Využití dramaterapie u zdravotně postižených klientů

Dramaterapie jako jeden z oborů uměleckých terapií využívá divadelní procesy

a prostředky za účelem dosáhnout terapeutických cílů, kterými jsou symptomatická úleva, emocionální a fyzická integrace a osobnostní růst. V rámci speciální pedagogiky bývá využívána jako součást přístupu k dětem, dospívajícím i dospělým s různými druhy poruch a postižení.

Dramaterapie nabízí klientům možnost ventilovat své pocity, rozvíjet sebezpoznaní a poznávat druhé, je rovněž příležitostí k sebevyjádření a sebepřijetí, zprostředkovává změnu nežádoucích postojů a chování, posun ve vnímání a prožívání. Cílem dramaterapie u zdravotně postižených klientů je rozvíjet všechny oblasti a stránky osobnosti, uplatnit jejich zájmy a schopnosti, získat nové zážitky a zkušenosti, zprostředkovat pocit úspěchu a seberealizace a motivovat k dalšímu rozvoji.

Důležitým předpokladem dramaterapie u zdravotně postižených je respektovat jejich individuální zvláštnosti, aktuální schopnosti, možnosti a potřeby. Cvičení je nutné vždy přizpůsobit tak, aby jej daný jedinec zvládl a byl tak motivován k další činnosti. Postupy využíváme běžné, více času však věnujeme fázi uvolnění, navázání kontaktu a komunikace. Klademe důraz na celkový rozvoj, stimulaci oblastí, ve kterých se objevuje nedostatek nebo jsou málo rozvinuté. Zaměřujeme se také na rozvoj sociálních zkušeností, prosociálního chování a nácvik modelových situací. Vždy do-

hledujeme možnosti klienta a jeho omezení.

➤ Zrakové postižení a dramaterapie

Zrakové vnímání nám zprostředkovává 75–90 % informací z okolního prostředí v minimálním časovém úseku, což nám umožňuje získat mnohé zkušenosti, porozumět světu a orientovat se v něm, učit se nápodobou. Je tedy zřejmé, že zrakový deficit působí na všechny složky života jedince. Významně ovlivňuje oblast poznávacích procesů, senzomotoriky, myšlení, paměti, představivosti a řeči, schopnost prostorové orientace a samostatného pohybu jedince. Dále může být v důsledku zrakového postižení narušena i sféra emocionálně volní, charakterová a v neposlední řadě socializace jedince, především mezilidské interakce, komunikace a vztahy.

Dramaterapeutické techniky zaměřujeme u zrakově postižených klientů na rozvoj smyslového vnímání, pohyb a prostorovou orientaci, řeč těla, kontakt s partnerem, procvičování komunikace, řečového projevu a rozvoj představivosti. Těžiště dramaterapeutických technik je ve verbální složce, proto začínáme dialogem. Dále pracujeme s rytmem a při pohybových cvičeních využíváme nejprve menší, přesně vymezený prostor, který postupně zvětšujeme. Při dramatizaci a hraní příběhu používáme známý prostor, kde jsou rekvizity stále stejně uspořádané.

➤ Hraní rolí

Jednou ze základních dramaterapeutických technik, kterou ve své práci s klienty se zrakovým a kombinovaným postižením využívá i britská dramaterapeutka Mary Booker, je hraní rolí. Klienti se zrakovým postižením mívají omezený repertoár rolí, přičemž často převažuje role opečovávaného. Jedním z příkladů může být čtrnáctiletý chlapec s kombinovaným postižením včetně zrakového, který při kontaktu s lidmi hraje svoji obvyklou roli „veselého chlápka“, čímž si dokáže přitáhnout a udržet pozornost ostatních a dosáhnout tak uspokojení svých potřeb.

Zařazením hraní rolí do dramaterapeutického procesu dochází k seznamování s novými rolmi a rozšiřování repertoáru vlastních rolí. Mary Booker používá při rolové hře jednoduché příběhy založené

na zkušenostech klientů, vstup do role facilituje smyslovými prožitky, jako jsou různé zvuky, vůně, kostýmy či rekvizity. Klienti buď vstupují do různých rolí postav, které se v příběhu vyskytnou, anebo přijímají všichni jednu skupinovou roli. Společně pak prožívají a ztvárňují příběh hlavního hrdiny příběhu, který dramaterapeut vypráví. Vždy se postupuje od jednoduchých, hravých rolí až ke složitějším interakcím.

Sluchové postižení a dramaterapie

Vlivem postižení sluchu dochází k omezení či úplnému chybění zvukových podnětů, čímž vzniká komunikační a informační bariéra a dochází také k narušení vývoje některých schopností. Nedostatek sluchových podnětů má vliv na zrání frontální mozkové kůry, která souvisí s rozvojem učení a exekutivních funkcí (plánování, pracovní paměť, seberegulace atd.). V případě prelingválního postižení je narušen rozvoj jazykových a řečových schopností, který ovlivňuje i vývoj myšlení. Sluchové postižení také způsobuje odlišnosti v oblasti socializace jedince, jenž může mít obtíže v komunikaci, sociální orientaci, porozumění různým situacím i ostatním lidem, jejich pocitům, názorům i postojům. Mohou se objevit také problémy s regulací vlastního chování, sklony k impulzivité a afektivním výbuchům.

U sluchově postižených klientů využíváme cvičení na rozvíjení senzomotorických dovedností na bázi imitace, dále rytmizaci a neverbálně zaměřená cvičení. Jedním z cílů dramaterapie u sluchově postižených klientů je probuzení zájmu o zvukový svět a potřeby poznávat a komunikovat. Významným vyjadřovacím prostředkem je také pohyb, který využíváme při dramatizaci a hraní scének. Pantomimické přehrávání různých situací umožňuje sluchově postiženým zlepšit svou orientaci v mezilidských interakcích, nacvičit si adekvátní reakce na různé situace a prohloubit porozumění sobě i druhým.

„Kolotoč masek“ – projekt Asociace Audiosofia

Asociace Audiosofia je rumunská nevládní národní organizace, která pořádá různé programy pro děti a dospívající se sluchovým postižením. Program Kolotoč masek byl realizován v rámci výzkumného projektu v průběhu roku 2016 na kempech pořádaných Asociací „Listen to Life“ a Asociací Audiosofia, v rámci Evropské dramaterapeutické konference, v mateřské škole „Ciubotica cucului“ v Bukurešti a na klinice Otomed Medical Center v Bukurešti, která se specializuje na poruchy sluchu a rovnováhy. Výzkumný vzorek tvořilo celkem 72 dětí a dospívajících s kochleárním implantátem a 49 normálně slyšících stejného věku. Cílem studie bylo posoudit vliv dramaterapie a herní terapie na zájem o komunikaci dětí a dospívajících s kochleárním implantátem s normálně slyšícími vrstevníky a jejich adaptaci do vrstevnické skupiny, dále ověřit vliv programu na rozvoj spolupráce ve skupině, sebevědomí, sebeobrazu a dalších faktorů psychické odolnosti účastníků.

Dramaterapeutická část programu obsahovala 10 setkání po 90 minutách a zahrnovala např. techniky hraní rolí, improvizace, pohyb, tanec, pantomimu a masky. Z výsledků výzkumu vyplývá, že účastníci programu zlepšili své komunikační strategie a došlo ke zmírnění obtíží s vyjadřováním. Také se prokázalo posílení sebevědomí a sebeobrazu díky vystoupení účastníků na jevišti a závěrem bylo shledáno, že vlivem dramaterapie a herní terapie dochází ke zmírnění strachu a napětí u dětí a dospívajících s kochleárním implantátem.

Dramaterapie otevírá klientům se smyslovým postižením velké možnosti rozvoje a pomáhá s mnohými obtížemi, které jejich život provázejí. Jednotlivé techniky probíhají s hravostí a lehkostí, která přináší pocit uvolnění a sounáležitosti.

Vzdělávání v oblasti uměleckých terapií včetně tříletého studijního oboru Drama terapie nabízí v České republice Akademie

Alternativa, s. r. o., v Olomouci. Akreditaci vzdělávání a profesní ukotvení zajišťuje v České republice Mezinárodní asociace uměleckých terapií MAUT – Národní profesní asociace pro ČR. Pokud hledáte vhodného dramaterapeuta, je možné se obrátit na mezinárodní síť terapeuticko-edukačních center TEVA centrum (krajská střediska po celé ČR).

Dne 26.–28. září 2025 proběhne v Praze World Art Therapy Festival – Světový festival uměleckých terapií. Tento ojedinělý projekt přivádí do České republiky významné osobnosti z celého světa, které se představí v rámci přednášek a workshopů. Na festivalu proběhnou výstavy, koncerty, bohatý doprovodný program. Bude otevřena poradna pro zájemce, kteří se chtějí zeptat na cokoli z oblasti uměleckých terapií (arteterapie, muzikoterapie, drama terapie, tanečně-pohybová terapie) nebo chtějí prodiskutovat svá témata či zdravotní potíže s odborníky v daných oborech. Pro účastníky je připraven Galavečer s bohatým programem, na kterém mimo jiné budou uděleny Ceny MAUT za rok 2024 – ocenění počínů v oblasti uměleckých terapií. Festival doprovází i dětská výtvarná soutěž, jejíž vítězové budou na Galavečeru odměněni. Festival proběhne v angličtině, ale bude celý překládán do českého jazyka. Přijďte se seznámit se světovými špičkami v umělecko terapeutickém světě – jsou vítáni nejen odborníci, ale i široká veřejnost (www-arttherapyfestival.org).

Použitá literatura:

- BOOKER, M. *Developmental Drama: Dramatherapy Approaches for People with Profound or Severe Multiple Disabilities, Including Sensory Impairment*. London: Jessica Kingsley Publishers, 2011.
- CERNEA, M. *Play- and dramatherapy – complementary techniques for rehabilitation of children with cochlear implant*. ORL.ro. 2016, roč. 9, č. 33, s. 50-55.
- EMUNAH, R. *Acting for real: Drama Therapy Proces, Technique and Performance*. Oxford: Taylor & Francis Ltd, 2019.
- HORÁKOVÁ, R. *Sluchové postižení. Úvod do surdopedie*. Praha: Portál, 2012.
- HOUDKOVÁ, Z. *Sluchové postižení u dětí – komplexní péče*. Praha: TRITON, 2005.
- JURKOVIČOVÁ, P. *Komunikace a lidé se smyslovým postižením: metodický materiál*. Olomouc: Univerzita Palackého Olomouc, 2010.
- KIMPLOVÁ, T., KOLAŘÍKOVÁ, M. *Jak žít s těžkým zrakovým postižením? Souhrn (nejen) psychologické problematiky*. Praha: TRITON, 2014.
- PIPEKOVÁ, J., VÍTKOVÁ, M. *Terapie ve speciálně pedagogické péči*. Brno: Paido, 2001.
- VÁGNEROVÁ, M. *Současná psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2014.

Inkluze, podpora, inovace

aneb Když projekty pomáhají

APSS ČR je součástí mnoha mezinárodních projektů, které se soustředí především na zvyšování kvality sociálních služeb, vývoj nových vzdělávacích programů nebo výměnu dobré praxe.

■ **Text: Ing. Simona Matějková,**
projektová manažerka APSS ČR

➤ Care4Elders

Od září 2024 je APSS ČR jednou z partnerských organizací, která se podílí na projektu Care4Elders (reg. č. 101161394), jehož hlavním cílem je zlepšit kvalitu života seniorů s demencí a podpořit osoby, které o ně pečují. Toho chce dosáhnout pomocí několika klíčových cílů:

- 1. Zlepšení přístupu k odborné péči** – Zajištění adekvátní péče seniorům trpícím demencí, která odpovídá jejich individuálním potřebám a přispívá k jejich důstojnosti.
- 2. Podpora pečovatелů** – Posílení dovedností pečujících o seniory s demencí, a to jak profesionálních pracovníků, tak rodinných příslušníků, kteří často čelí náročným situacím.
- 3. Zvýšení povědomí o problematice demence** – Prostřednictvím osvětových kampaní přispět ke snížení stigmatizace spojené s touto nemocí a podpořit otevřenou veřejnou diskusi.

Demence je onemocnění, které postihuje rostoucí počet osob v důsledku stárnutí populace. Podle zpráv WHO či Alzheimer Europe žije v Evropě více než 10 milionů osob s demencí, přičemž se v následujících letech očekává nárůst tohoto čísla. Demence neovlivňuje pouze schopnost postižených osob vykonávat každodenní činnosti, ale má také dopad na jejich psychické zdraví a sociální vztahy, a tak i pečovatелé ať už z řad profesionálů, nebo rodinných příslušníků čelí velké fyzické i psychické zátěži.

Realizace projektu Care4Elders je proto zásadní nejen pro samotné seniory, ale také jejich blízké, kteří často hledají odbornou podporu a vzdělání, jak nejlépe zvládat náročné situace spojené s péčí o osoby s demencí. Projekt představuje důležitý krok směrem k zajištění lepší kvality života pro seniory trpící demencí a jejich rodiny. Díky spolupráci na evropské úrovni přináší inovativní řešení, která pomohou zlepšit péči napříč Evropou.

➤ St@ndByMe

V letošním roce bude končit realizace projektu St@ndByMe (reg. č. 2022-1-SE01-KA220-ADU-000088626), který se zaměřuje na zlepšování digitálních dovedností seniorů v souladu s lidskými právy. Cílem tohoto projektu je:

- 1. Podpora vzdělávacích institucí a pracovníků sociálních služeb** – Posílení jejich schopnosti pomáhat seniorům v digitální participaci při respektování jejich práv na zdraví, autonomii, nezávislost a soukromí.
- 2. Digitální inkluze seniorů** – Prevence jejich vyloučení z digitálního světa a ochrana jejich práv v oblasti digitálních technologií.

V listopadu 2024 proběhla v Belgii konference St@ndByMe, která zdůraznila význam integrace lidských práv do digitálního vzdělávání a potřebu spolupráce mezi různými evropskými zeměmi při sdílení osvědčených postupů.

Klíčové závěry z konference St@ndByMe:

- Je nezbytné začlenit rámec lidských práv do digitálního vzdělávání seniorů tak,

aby byla zajištěna ochrana jejich práv a důstojnosti.

- Sdílení zkušeností a osvědčených postupů mezi evropskými zeměmi je klíčové pro efektivní podporu digitální inkluze seniorů.
- Posílení kapacit pracovníků v oblasti digitálních práv a vývoje digitálních dovedností seniorů je klíčové.

Součástí konference bylo také představení publikace Best Practice Report, který dokumentuje osvědčené postupy v oblasti digitálního vzdělávání seniorů. Tato publikace shrnuje nejlepší praktiky z různých evropských zemí a poskytuje cenné informace pro další rozvoj digitální inkluze.

V rámci realizace projektu vzniká také jedinečný vzdělávací program s cílem podpořit onu digitální inkluzi seniorů a posílit kompetence profesionálů, kteří s touto skupinou pracují. Vzdělávací program se skládá ze tří kurzů zaměřených na digitální transformaci, rozvoj digitálních dovedností seniorů a zvyšování povědomí o významu digitálních a lidských práv. Tento jedinečný program vám tak poskytne například informace o tom, jaké jsou dopady digitální transformace moderní společnosti a na profesní praxi vzdělavatelů dospělých a pečovatелů, poskytne odpovědi na otázky související s lidskými právy v digitálním světě nebo jaká jsou specifika vzdělávání dospělých, ale také jak vytvořit efektivní osvětovou kampaň k zapojení místní komunity a samospráv a jaké jsou konkrétní nástroje a strategie pro boj proti digitálnímu vyloučení seniorů.

Digitální inkluze seniorů je v současnosti stále naléhavějším tématem. S rostoucí digitalizací každodenního života se senioři často setkávají s výzvami, které mohou vést k jejich vyloučení z důležitých oblastí, jako je komunikace, přístup k informacím, veřejným službám nebo zdravotní péči. Tento problém je zvláště akutní v kontextu pandemie covidu-19, kdy digitální technologie hrály klíčovou roli při zajišťování kontaktu s rodinou, přáteli a odborníky.

Podpora digitálních dovedností mezi seniory není jen otázkou přístupu k technologii, ale také otázkou ochrany jejich práv a zajištění jejich zapojení do společnosti.

Novinky o realizaci obou projektů můžete sledovat na webu APSS ČR v sekci Projekty.

Co-funded by
the European Union

Jak zjednodušit nákupy a ušetřit čas i peníze v sociálních službách?

Jak snížit administrativní zátěž, usnadnit práci a přilákat mladou generaci do sociálních služeb? Právě tato klíčová témata rezonovala na Moravské konferenci sociálních služeb 2024. Akce, která proběhla 19.–20. listopadu 2024 v Brně, se stala jedinečnou platformou pro diskusi nad aktuálními výzvami v oboru, jako je etika péče, využití umělé inteligence nebo zpřehlednění nákupních procesů. Současně ukázala, že organizace jako domovy pro seniory čelí stále větší administrativní zátěži a nedostatku personálu. Klíčovými tématy proto bylo hledání efektivních řešení, která šetří čas a usnadňují práci.

Řešení, která mění pravidla hry

Moderní nástroje, jako jsou **aukční nákupy** a **AUTSET**, představují revoluci v řízení nákupů především potravin a správy zásob. Tyto nástroje umožňují organizacím nejen šetřit čas a náklady, ale také splnit požadavky nové legislativy o zadávání veřejných zakázek, která vstoupila v platnost v červenci 2023.

Vysoká kvalita zboží i soulad s legislativou

Aukční nákupy prostřednictvím portálu **PECOSTA** automatizují celý proces – od poptávky přes vyhodnocení nabídek až po výběr nejvýhodnějšího dodavatele. Tento systém pravidelně zajišťuje porovnání cen, což pomáhá organizacím efektivně hospodařit a zároveň dodržet zákonné požadavky. Například Fakultní nemocnice Ostrava nebo přes 200 organizací Moravskoslezského kraje nakupuje 80 % potřebného sortimentu právě přes tento portál, čímž dosahují významných úspor a zjednodušení řízení.

„Aukční nákupy jsou pro nás velkým přínosem, protože na portále máme díky tomu vysoutěžené potraviny, které bychom jinak museli sami soutěžit. Na to samozřejmě nemáme možnosti ani personál, takže nám to šetří spoustu času a administrativní zátěže. Na nákupním portále je celkem široká škála zboží, ze kterého si lze vybrat. Naše organizace realizuje prostřednictvím portálu cca 90 % nákupů všech potravin,“ uvádí Ing. Jiřina Zdražilová, ředitelka Domova Jistoty, p.o., který spadá pod Moravskoslezský kraj.

„Z dodavatelů, kteří prostřednictvím portálu zboží dodávají, si člověk může vyprofilovat ty, kteří jsou ověřeni a jejich kvalita nám vyhovuje. Klienti si u nás za jídlo platí, takže kvalita je pro nás velmi zásadní. Výběr zboží a dodavatelů je tedy na nás, ale stále máme zaručeno, že realizujeme kvalitní nákupy potravin za ceny obvyklé,“ doplňuje Jiřina Zdražilová.

Šetříme i několik hodin práce denně

AUTSET, systém pro automatické nakladování, jde ještě dále. Integruje di-

gitální dodací listy přímo do skladových systémů organizací, eliminuje ruční přepisování a významně snižuje chybovost. Jak vysvětluje Lucie Waśniowska ze Zámečku Petrovice: „Díky AUTSETU je zboží automaticky připraveno v systému, stačí jen potvrdit. Šetříme tak několik hodin práce denně.“

Systém podporuje přes 280 dodavatelů, jako je MAKRO, Bidfood nebo Kofola, a je integrován s klíčovými sklado-

vými systémy, což z něj činí univerzální nástroj pro organizace každé velikosti. Cena za AUTSET je navíc v řádu jen pár tisíc korun a vyplatí se tak skutečně i menším organizacím.

AUTSET se už osvědčil nejen v domovech pro seniory a nemocnicích, ale především v náročných provozech největších hotelových sítí a restaurací napříč Českou republikou. Mezi ty, kteří již autsetují patří například Kavárna Slavia, síť restaurací Kolkovna Restaurants, největší hotelová síť v Česku CPI Hotels nebo Perfect Canteen světově oceňovaného kuchaře Filipa Sajlera.

Jak začít?

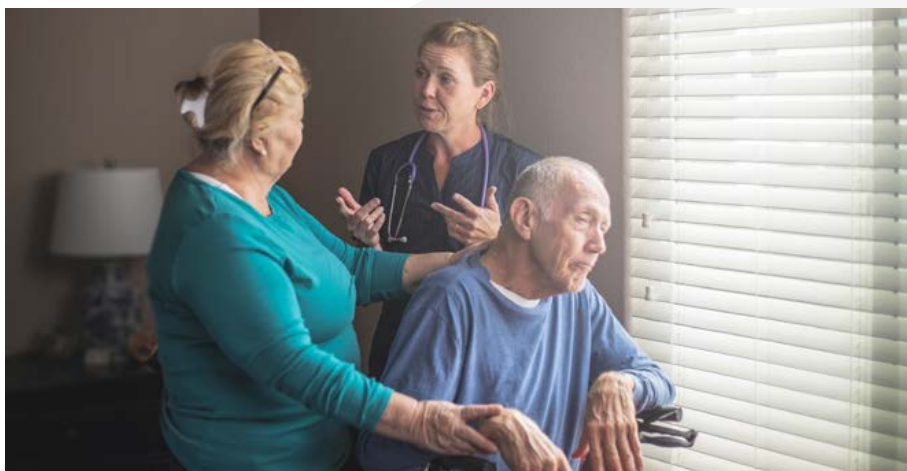
Nákupní portál PECOSTA i systém AUTSET jsou navrženy tak, aby jejich implementace byla možná do 14 dnů, a organizace z veřejného sektoru i privátní sféry tak mohly téměř okamžitě snížit administrativní náročnost, přehledně řídit své nákupy a získat větší kontrolu nad náklady. Stačí tedy udělat první krok. Napsat na email simcakova@pecosta.cz a získat tak nezávaznou cenovou nabídku. Neváhejte se ozvat.

Vaše organizace si zaslouží efektivní a moderní řešení.

Povinnost poskytovatelů respektovat a chránit soukromí, integritu a důstojnost osob a důsledky jejího neplnění

Zcela čerstvě byla přijata novela zákona o sociálních službách, která přináší několik dlouho očekávaných změn. Změna zákona, vedená pod sněmovním tiskem č. 704,¹ mimo jiné nově zakotvuje pojem služba komunitního charakteru nebo rozpracovává pravidla pro podávání stížností v sociálních službách. V následujícím textu však bude věnována pozornost zavedení výslovné povinnosti respektovat a chránit soukromí, integritu a důstojnost lidí, kterým jsou poskytovány sociální služby, a nové možnosti tuto povinnost vymáhat. Příště pak představíme nová pravidla týkající se stížností.

■ **Text: Mgr. et Mgr. Miriam Tomášková,**
Kancelář veřejného ochránce práv

Povinnost poskytovatelů sociálních služeb respektovat a chránit soukromí, integritu a důstojnost osob, kterým sociální službu poskytují, je jedním ze základních předpokladů pro kvalitní poskytování sociálních služeb. Již před přijetím aktuální novely zákona o sociálních službách existoval v České republice právní rámec, ze kterého bylo možné tuto povinnost poskytovatelů sociálních služeb dovozovat. Je nutné zmínit zejména Evropskou úmluvu o lidských právech, která v čl. 3 zakazuje mučení a nelidské nebo ponižující zacházení,² Ústavu a Listinu základních práv a svobod, které zaručují ochranu základních práv, včetně soukromí, integrity i důstojnosti,³ nebo třeba občanský a trestní zákoník, taktéž chránící zmíněné hodnoty.⁴ Také v poslední podobě zákona o sociálních službách před aktuální novelou bylo stanoveno, že jsou poskytovatelé sociálních služeb povinni poskytovat služby s ohledem na respektování lidské důstojnosti, zachování práv klientů a ochranu jejich soukromí.⁵

Popsané nastavení právního rámce ochrany soukromí, integrity a důstojnosti

při poskytování sociálních služeb se však dlouhodobě ukazovalo jako nedostatečné. Právní řád zakotvoval povinnost k ochraně těchto hodnot poměrně neurčitě a na různých místech napříč právními předpisy, což samo o sobě oslabovalo a ztěžovalo možnost tuto povinnost po poskytovatelích efektivně vymáhat. Právní úprava pak také postrádala účinný nástroj, prostřednictvím kterého bylo možné zasáhnout proti poskytovatelům služeb, kteří své povinnosti směrem k ochraně soukromí, integrity a důstojnosti neplnili.

Na potřebu zakotvení efektivního postihu tzv. „špatného zacházení“, tedy jedná-

ombudsman
veřejný ochránce práv

¹ Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR. Sněmovní tisk č. 704, novela zákona o sociálních službách. Online. Praha, 2025. Dostupné z: Sněmovní tisk 704 [cit. 2025-01-31].

² Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, vyhlášená pod č. 209/1992 Sb.; obdobně také čl. 7 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, vyhlášen pod č. 120/1976 Sb.

³ Čl. 4 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky; čl. 7, 10 ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listiny základních práv a svobod.

⁴ Například § 84 a násl., § 91 a násl. zákona č. 2012 Sb.; § 198 zákona č. 40/2008 Sb., trestního zákoníku.

⁵ § 2, 3, 9 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

ní, které nerespektuje lidskou důstojnost (což může v sociálních službách mít podobu například nezajištění bezpečí, práva na soukromí, posilování závislosti na poskytované péči, nerespektování sociální autonomie, práva na spoluúčast při rozhodování o vlastním životě anebo podobu neodůvodněného používání omezovacích prostředků),⁶ pak upozorňoval veřejný ochránce práv opakovaně již od roku 2016, například prostřednictvím připomínek právních předpisů⁷ či přímými doporučeními Ministerstvu práce a sociálních věcí.⁸

Aktuálně přijatá novela mění zákon o sociálních službách⁹ na popsané problémy reaguje, kdy jednak s účinností od 1. ledna 2026 mezi povinnosti poskytovatelů sociálních služeb výslovně zařazuje také povinnost „respektovat a chránit soukromí, integritu a důstojnost osob, kterým poskytují sociální službu“.¹⁰ Zároveň také zakotvuje nový přestupek, na základě kterého bude možné za nesplnění této nové povinnosti poskytovatele sociálních služeb postihovat udělením pokuty až do výše 300 000 Kč.¹¹

Příslušným k projednání tohoto přestupku pak bude Ministerstvo práce a sociálních věcí. Od ledna 2026 se tak každý, kdo bude mít podezření, že poskytovatel sociální služby nerespektuje nebo nechrání soukromí, integritu a důstojnost lidí, kterým službu poskytuje, může na ministerstvo obrátit s podnětem k prošetření možného přestupku.

Zakotvení přestupku „špatného zacházení“ přináší vítanou a dlouho očekávanou změnu, která je zcela nepochybně krokem vpřed k zajištění práv lidí využívajících sociální služby. Až praxe však ukáže, jak velký tento krok bude. Zatím můžeme jen doufat, že skutečně přinese výrazné zvýšení kvality sociálních služeb a zamýšlená ochrana práv klientů sociálních služeb bude dostatečně efektivní.

⁶ Kancelář veřejného ochránce práv. Souhrnná zpráva z návštěv domovů se zvláštním režimem. Online. Brno, 2024. Dostupné z: DZR-2024_CZ_03-24 online.pdf [cit. 2025-01-31].

⁷ Kancelář veřejného ochránce práv. Připomínky k zákonu o sociálních službách. Online. Brno, 2024. Dostupné z: www.eso.ochrance.cz [cit. 2025-01-31].

⁸ Kancelář veřejného ochránce práv. Souhrnná zpráva z návštěv domovů se zvláštním režimem. Online. Brno, 2024. Dostupné z: DZR-2024_CZ_03-24 online.pdf [cit. 2025-01-31].

⁹ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

¹⁰ § 88 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

¹¹ § 107 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Tabulky s názvy zvířat

V každé tabulce se ukrývá název zvířete, který se vždy skládá z osmi písmen – pro rozluštění tedy použijte všechna písmena.

Č	D	E	Á
E	L	Ň	K

O	I	Ř	L
Í	B	K	K

R	T	A	L
S	A	B	O

K	R	I	Z
D	O	B	A

L	T	N	I
A	P	O	A

O	K	Ý	O
K	L	R	D

M	K	Á	L
A	Ň	P	E

D	E	O	L
L	B	V	U

E	CH	L	M
N	E	O	A

Řešení:
1 sloupec: ledňáček; dikobraz; plameňák

Řešení:
2 sloupec: kolibřík; antilopa, velbloud

Řešení:
3. sloupec: albatros; krokodýl; chameleon

Autorka: Mgr. et Mgr. Veronika Nešporová

Nabídka knih - navštivte náš e-shop

Využijte nabídky knih, které můžete zakoupit na e-shopu APSS ČR www.obchodapsscr.cz.

- **Členové APSS ČR mohou objednávat s 10% slevou**
- **Poštovné zdarma při nákupu nad 2 000 Kč**
- **Široká nabídka knih se sociální tematikou**

Bazální stimulace podle prof. Dr. Fröhliche® 399 Kč

Kniha představuje koncept bazální stimulace od neonatologické péče, ošetřování dospělých na intenzivních jednotkách až po geriatrickou a paliativní péči na konci života. Cílem je zvýšit odbornost profesionálů nejen v sociálních službách, je určena i lékařům a nelékařským profesím ve zdravotnictví, speciálním pedagogům, studentům a vyučujícím na univerzitách.

PhDr. Karolína Maloň Friedlova, PhD.,
Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, 2024

Medicína dlouhodobé péče 699 Kč

Publikace sleduje především dva cíle, a to přispět v českém prostředí k vymezení a pochopení agendy, závažnosti a aplikace dosud málo známého pojetí dlouhodobé péče jako 3. pilíře „péčové oblasti“ a za druhé upozornit na vybrané klinické a etické aspekty zdravotnické, především lékařské, ale také ošetrovatelské a rehabilitační praxe v rámci dlouhodobé péče, u jejích klientů/pacientů, včetně praxe v pobytových zařízeních.

Zdeněk Kalvach a kolektiv,
Grada, 2025

Digitální medicína III 443 Kč

Monografie představuje nová témata digitální medicíny spolu s návrhy jejich řešení.

prof. MUDr. Miloš Táborský, CSc., FESC, FACC, MBA, EEZY Publishing, 2025

Držitelé certifikátu Značka kvality v sociálních službách

www.znackakvality.info

SeneCura Seniorcentrum Terezín

SeniorCentrum je umístěno ve čtyřpatrové budově, která je kompletně bezbariérová. Je určena pro trvalý život 145 seniorů v 65 dvoulůžkových a 15 jednolůžkových pokojích. Celkový počet klientů ve službě Domov se zvláštním režimem je 101 a ve službě Domov seniorů 44. Pokoje jsou vybaveny bezbariérovým sociálním zařízením se sprchou. Každý klient při příchodu do SeniorCentra obdrží signalizační zařízení, které si může připnout na ruku nebo na krk a kdykoliv v případě potřeby přivolat sloužící personál. K budově SeniorCentra patří i areál lesoparku, kde jsou k vidění naši poníci a ovečky. V těchto prostorech se mohou klienti procházet, ale mohou zde i využít hřiště pro pétanque, kuželky a smyslový chodník. Dále je v domově k dispozici kadeřnictví, wellness místnost, tělocvična, reminiscenční místnost a čtyři klubovny. Součástí domova je i dětská skupina Koníček.

Příklady dobré praxe:

Zahradní slavnost – Každý rok pořádáme v našem lesoparku slavnost pro naše klienty, jejich rodiny a přátele domova. Připravujeme pestrý hudební i zábavní program doplněný bohatým občerstvením z naší vlastní kuchyně, aby si každý mohl se svými blízkými užít příjemné odpoledne plné kulturních i gurmánských zážitků.

Večeře při svíčkách – Večeře při svíčkách nabízí našim klientům jedinečnou možnost strávit čas se svými nejbližšími v příjemné a intimní atmosféře. Klienti si mohou ke stolu pozvat několik hostů a vychutnat si tak společně výjimečný večer. Naši kuchaři pro tuto příležitost připravují pečlivě sestavené čtyřchodové menu, které zaručuje nezapomenutelný gastronomický zážitek.

SeneCura Seniorcentrum Terezín
Kréta 301, 411 55 Terezín

Certifikace:

Ubytování	★★★★★
Strava	★★★★★
Volný čas a kultura	★★★★★
Partnerství	★★★★★
Péče	★★★★★
Bodové hodnocení	835 bodů
Celkové hodnocení	★★★★★

Držitelé osvědčení Certifikace paliativního přístupu v sociálních službách

<https://certifikace.paliativni-pristup.cz/>

Domov pro seniory Vychodilova Brno, p. o.

Vychodilova 3077/20, 616 00 Brno

Stupeň certifikace: **ROZŠÍŘENÝ**

Organizace provozuje dvě samostatné budovy. Domov pro seniory (DS) Vychodilova leží v klidném prostředí městské části Žabovřesky. Celý areál je bezbariérový. Domov má kapacitu 81 lůžek, z toho je 77 pokojů jednolůžkových a 2 dvoulůžkové využívané manželskými páry. Všechny pokoje mají vlastní koupelnu s WC a jsou vybaveny nábytkem DS. Klienti mají možnost pokoj dovybavit vlastními doplňky. Ve všech pokojích je k dispozici tísňové tlačítko, Wi-Fi připojení, telefon a TV anténa. DS Tábor je umístěn ve starší, nově zrekonstruované budově blíže středu města. Má kapacitu 62 lůžek v 60 pokojích určených pro jednu osobu a jednom dvoulůžkovém pokoji.

Zařízení poskytuje pobytovou službu – domov pro seniory. K dispozici je klientům rehabilitace, nepřetržitá péče zdravotnického personálu, velký výběr aktivitací přizpůsobených individuálním požadavkům a schopnostem klientů. Stravovací provoz

nabízí plnohodnotnou škálu diet. Zařízení spolupracuje s dobrovolníky a studenty.

Příklady dobré praxe:

Propojení generací – V programu „Propojení generací“ se setkávají dva zdánlivě vzdálené světy. Svět seniorů ze seniorského zařízení a svět dětí z mateřské a základní školy. Podporujeme jejich pravidelné setkávání a pomáháme tím utvářet prostor pro vzájemnou komunikaci rozdílných

generací, aktivní sdílení času, energie, zkušeností a vědomostí. V domově pro seniory jsou lidé, kteří mají ostatním stále co nabídnout, ale také si zaslouží, aby bylo nabídnuto něco jim. V mateřské škole jsou děti, které umí rozdávat úsměvy, energii, bezprostřednost, radost ze života. Do zařízení pravidelně dochází konkrétní skupiny dětí ze školy a školky z naší městské části Brno-Žabovřesky. Snahou je, aby seniorské zařízení navštěvovaly stejné děti. Díky tomu dojde k lepšímu seznámení, navázání vazeb a vzniku nových přátelství. Setkání probíhají převážně jednou za 4 týdny, většinou trvají 45–60 minut nebo dle dohody. Náplní jsou společné výtvarné, hudební či pohybové aktivity dětí a seniorů, dále čtení, vyprávění a oslavy různých svátků. Koordinátoři setkání plánují s přihlédnutím ke schopnostem a dovednostem dětí i seniorů. Velký úspěch mají dárky, které si děti a senioři vyměňují.

Střípky z domova

Oslavili 100. narozeniny

Ždírec – Ve středu 29. ledna oslavila své životní jubileum, 100 let, Marie Stejskalová, která je uživatelkou domova ve Ždírci.

Marie Stejskalová se narodila roku 1925 v rodině drobného zemědělce ve Světnově. Zde vyrůstala společně se svým bratrem.

Základní školu absolvovala ve Světnově, měšťanku pak ve Žďáru nad Sázavou. Vyučila se v soukromé restauraci v Praze a celý život pracovala jako vedoucí pohostinství ve Světnově. Nejdříve ve svém pohostinství, později v Jednotě Velké Meziříčí.

Spolu se svým manželem Josefem vychovala dvě děti, dceru Marii a syna Josefa. Má 4 vnučky a 7 pravnoučat, ze kterých má radost.

Manžel byl myslivec, a proto vařila myslivcům při honech vynikající svíčkovou, která v okolí neměla konkurenci. Milovala zahrádku, kde pěstovala zeleninu a květiny.

Její velkou zálibou je četba knih všech žánrů. Oblíbenou písničkou Marie Stejskalové je „Ó, hřebíčku zahradnický“, kterou jsme zahájili její oslavu. Mezi gratulanty nechyběli kromě rodiny oslavenkyně zástupci vedení domova Ždírec, Okresní správy sociálního zabezpečení, zřizovatele domova a obce Světnov. Marie Stejskalová byla dojatá a děkovala za pěkná slova.

*Bc. Eva Josifková,
vedoucí sociálně-aktivizačního úseku,
Sociální centrum Kraje Vysočina, p. o.*

Čínský den v Centru sociální pomoci Vodňany

Vodňany – V našem Centru sociální pomoci jsme si užili den plný exotiky. Naše skvělá kuchyně připravila pro seniory i zaměstnance „Čínský den“, který byl oprav-

dovým gastronomickým i vizuálním zážitkem. Cílem akce bylo obohatit každodenní stravování o nové chutě a zážitky, a to se rozhodně podařilo.

Celý den se nesl v duchu čínské kuchyně – od snídaně, přes oběd až po večeři. Naše kolegyně z kuchyně se postaraly nejen o vynikající menu, ale i o autentickou atmosféru. Během oběda zněla tradiční čínská hudba, prostředím bylo stylově vyzdobené a hosté měli možnost vyzkoušet si, jak se jí hůlkami. Stoly byly krásně prostřené a kuchařky se dokonce oblékly do tematických kostýmů, což ještě více podtrhlo celkovou atmosféru dne. Ke snídani byla rýžová kaše s lesním ovocem a medem, k obědu se servirovaly vynikající čínské nudle s kuřecím masem a zeleninou a k večeři byly jarní závitky se zelným salátem a chilli omáčkou, které si všichni pochvalovali.

Naši senioři i zaměstnanci byli nadšení a velmi pozitivně hodnotili nejen chuťový zážitek, ale i pečlivou přípravu a kreativitu našich kuchařek. Patří jim za to velký dík.

Tematické dny, jako byl tento, mají za cíl přinést do života našich seniorů nové podněty, rozšířit jejich obzory a navodit vzpomínky na cestování nebo zážitky z mládí. Jsme si vědomi, že jídlo hraje důležitou roli nejen v oblasti výživy, ale i jako prostředek ke sdílení, radosti a poznávání jiných kultur. Naše tzv. „Světové dny chutí“ se v tomto roce budou konat každý měsíc. Už nyní se můžeme těšit na nadcházející Italský den, který jistě přinese další skvělé chutě a zážitky.

*Petra Seberová, aktivizační pracovnice,
Centrum sociální pomoci Vodňany*

Narozeninová oslava kulatin

Chomutov – Klientka domova pro seniory Vlasta Sklenářová oslavila 17. ledna nádherné a významné životní jubileum, a to 100. narozeniny. Vlastě Sklenářové přišli popřát kromě blízkých rodinných příslušníků také zástupci několika organizací. Za město blahopřál 1. náměstek primátora Milan Márc, za Sociální služby Chomutov předaly dary ředitelka Alena Tölgová a manažerka kvality sociálních služeb Jana Kmentová, připojil se vedoucí domova pro seniory Vladimír Matouš. Velmi milé bylo blahopřání ředitelky OSSZ Chomutov Petry Pauknerové a vedoucí odboru sociálních věcí Kamily Faiglové. Oslava se nesla v přátelském a příjemném duchu. Pohotový humor a bystrá mysl, které Vlastě Sklenářové neschází ani v jejím věku, jsou jistě klíčem k dlouhověkosti, což ostatně sama oslavenkyně potvrdila. Samozřejmostí byl výborný narozeninový dort s číslem 100, slavnostní

výzdoba a chutné občerstvení. A jelikož se jedná o opravdu významný životní okamžik, Vlasta Sklenářová si den po svých narozeninách užila ještě jednu oslavu, a to s širší rodinou a blízkými, které má ráda.

*Bc. Eva Lhotská,
projektová manažerka,
Sociální služby Chomutov*

Začátek roku v PDSS Dubí-Teplice

Teplice – V lednu jsme se jako každá větší organizace potýkali s výskytem viróz, skupinové aktivity byly tedy určitou dobu omezeny a v péči převládala individuální práce u klienta na pokoji. Hned jak to bylo možné, vrhli jsme se na skupinové tvoření, vařili jsme a pekli a rozhodně bylo o zábau postaráno. V únoru v našich domovech proběhly Valentýnské kavárny s našimi oblíbenými hudebními interprety a musím říci, že všude vládla skvělá nálada. Uspořádali jsme také Mezidomovské klání, kdy do domova Na Výšinu přijeli klienti z domova z Teplic U Nových lázní a z Ruské ulice a měli možnost vyzkoušet své znalosti ve vědomostním kvízu. Na těchto akcích je vždy přátelská atmosféra a všichni zúčastnění si společně setkání užijí.

Děkujeme také Severočeské filharmonii v Teplicích za pozvánku na koncert „Valentýnské gala“. Naši klienti byli uchváteni nádhernými áriemi a byl to pro ně krásný zážitek. Zúčastnili jsme se také dvou výstav, které uspořádalo Muzeum v Ústí nad Labem. V nejbližších dnech nás čeká mas-karní ples, předvelikonoční jarmark, velikonoční koncert v kostele a čarodějnická zábava.

*Bc. Pavla Kutarnia,
vedoucí sociální terapie, PDSS Dubí-Teplice*

HARTMANN

**Rána velká či malá,
s námi je vždy
krytá celá!**

**Váš superabsorbent č. 1*,
od 1. 2. v nové velikosti**

- +** Mimořádná přizpůsobivost
a polstrovací efekt
- +** Výjimečná jemnost
- +** Excelentní absorpční
a retenční kapacita

Od 1. 2.
dostupný
i ve velikosti
20 × 60 cm

**NOVÁ
VELIKOST**

*RespoSorb® Super je nejpoužívanější superabsorpční krytí – SmartTrak CY 2023